

Istungidokument

A8-0133/2017

30.3.2017

RAPORT

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta
(2015/2041(INI))

Põhiseaduskomisjon

Raportöör: Sven Giegold

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
SELETUSKIRI.....	17
LISA: LOETELU ÜKSUSTEST VÕI ISIKUTEST, KELLELT RAPORTÖÖR ON TEAVET SAANUD	20
RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS	22
EELARVEKONTROLLIKOMISJONI ARVAMUS	27
KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS	33
ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS	40
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS	44
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	48
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	49

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta (2015/2041(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 15. aprilli 2014. aasta otsust läbipaistvusregistrit käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe muutmise kohta¹,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 9 ja 10,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,
 - võttes arvesse oma 8. mai 2008. aasta resolutsiooni huvigruppide esindajate (lobistide) tegevust Euroopa institutsioonides käsitleva raamistiku väljatöötamise kohta²,
 - võttes arvesse komisjoni 25. novembri 2014. aasta otsust mitte kohtuda registreerimata lobistidega ja avaldada teave lobistidega kohtumiste kohta,
 - võttes arvesse oma 11. märtsi 2014. aasta resolutsiooni üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele (kodukorra artikli 104 lõige 7) aastatel 2011–2013³,
 - võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) lobitöö läbipaistvuse ja usaldusväarsuse põhimõtteid,
 - võttes arvesse oma 13. detsembri 2016. aasta otsust Euroopa Parlamendi kodukorra üldise läbivaatamise kohta⁴,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, eelarvekontrollikomisjoni keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, õiguskomisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamusi (A8-0133/2017),
- A. arvestades, et liit järgib oma kodanike võrdsuse põhimõtet, mille kohaselt kohtlevad liidu institutsioonid kodanikke võrdselt (Euroopa Liidu lepingu artikkel 9); arvestades, et igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias ning otsused tehakse nii avalikult ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik (Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõige 3, mida väljendatakse sarnaselt selle lepingu preambuli põhjenduses 13 ning artikli 1 lõikes 2 ja artiklis 9); arvestades, et liidu institutsioonid, organid ja asutused teevad oma tööd võimalikult avalikult (ELi toimimise lepingu artikli 15 lõige 1);
- B. arvestades, et ELi institutsioonid on juba teinud edusamme avatumaks muutumisel ning

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0376.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0197.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0203.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0484.

enamjaolt juba edestavad riiklikke ja piirkondlikke poliitilisi institutsioone läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusvääruse valdkonnas;

- C. arvestades, et seadusandjate ja ühiskonna vaheline dialoog, nagu ka huvide esindatus on demokraatia oluline osa, ning arvestades, et erinevate huvide piisav esindatus õigusloomeprotsessis annab parlamendiliikmetele teavet ja kogemusi ning on esmatähtis pluralistlike ühiskondade nõuetekohaseks toimimiseks;
- D. arvestades, et kuna EL on oma kodanikest kaugenemas ja meedia huvi ELi asjade vastu tuleb suurendada, peavad ELi institutsioonid püüdlema võimalikult kõrgete läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusvääruse standardite poole; arvestades, et need põhimõtted on ELi institutsioonides hea valitsemistava edendamise ning ELi ja selle otsustusprotsessi toimimise suurema avatuse tagamise peamised ja üksteist täiendavad elemendid, ja arvestades, et need peaksid olema institutsioonide tegevuse juhtpõhimõtted;
- E. arvestades, et kodanike usaldus ELi institutsioonide vastu on demokraatia, hea valitsemistava ja tulemusliku poliitikakujundamise jaoks põhjaneva tähtsusega; arvestades, et ELis on vaja on vähendada puudujääke vastutuse tagamisel ja hakata rakendama rohkem koostöiseid kontrollivorme, milles oleksid ühitatud demokraatliku järelevalve, kontrolli ja auditi meetmed ning millega tagatakse ühtlasi suurem läbipaistvus;
- F. arvestades, et läbipaistmatu ühepoolne huvide esindamine võib põhjustada korrupsiooni ohtu ja kujutada endast märkimisväärset ohtu ja tõsist probleemi poliitikakujundajate usaldusvääruse ja üldsuse usalduse jaoks ELi institutsioonide vastu; arvestades, et korrupsioonil on tuntavad rahalised tagajärjed ning see kujutab endast tõsist ohtu demokraatialle, õigusriigile ja avaliku sektori investeeringutele;
- G. arvestades, et õigusakt kui kohustusliku läbipaistvusregistri uus alus eeldab registri ülesannete hulka kuuluva tegevuse õiguslikku määratlust, mis aitaks täpsustada olemasolevaid ebaselgeid mõisteid ning läbipaistvuse, usaldusvääruse ja aruandekohustuse tõlgendusi;
- H. arvestades, et mõnes liikmesriigis on riiklikud läbipaistvusregistrid juba loodud;
- I. arvestades, et kooskõlas läbipaistvuse nõudega, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 15 lõikes 3 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 42, ja mis on osa Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, on kõikidel liidu kodanikel õigus tutvuda liidu institutsioonide, organite ja ametite dokumentidega¹;

Läbipaistvusregistri muutmine võimalikult kohustuslikuks

1. tervitab juhatuse otsust paluda oma administratsioonil töötada välja vorm kõigi raportööride ja arvamuste koostajate jaoks, et luua vabatahtlik seadusandlik jalajälg,

¹ Euroopa Liidu Kohtu 21. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjades *Rootsi Kuningriik versus Association de la presse internationale ASBL (API)*, *Euroopa Komisjon (C-514/07)*, *Association de la presse internationale ASBL (API) versus Euroopa Komisjon (C-528/07)* ning *Euroopa Komisjon versus Association de la presse internationale ASBL (API) (C-532/07)*, liidetud kohtuasjad C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, ECLI:EU:C:2010:541.

millest nähtub, milliste huvide esindajate ja organisatsioonidega nad on konsulteerinud; seda vormi peaks pakutama ka infotehnoloogia vahendina;

2. tuletab meelde oma 13. detsembri 2016. aasta kodukorra läbivaatamist, mille kohaselt parlamendiliikmed peaksid võtma vastu süstemaatilise tava kohtuda üksnes selliste huvide esindajatega, kes on end läbipaistvusregis­tris registreerinud, ning nõuab, et lisataks ka huvide esindajate ning peasekretäri, peadirektorite ja fraktsioonide peasekretär­ide vahelised kohtumised; palub parlamendiliikmetel ja nende töötajatel kontrollida, kas huvide esindajad, kellega nad kavatsevad kohtuda, on registreeritud, ja kui ei ole, siis paluda neil teha seda võimalikult kiiresti enne koosolekut; nõuab tungivalt, et nõukogu kehtestaks sarnase sätte, mis hõlmaks alalisi esindusi; peab vajalikuks kohustada läbipaistvusregis­tris registreerujaid esitama dokumente, mis tõendavad, et esitatud teave on täpne;
3. tuletab meelde komisjoni 25. novembri 2014. aasta otsuses kohtumiste avaldamise kohta esitatud „kohtumine huvide esindajatega” määratlust; tuletab meelde sätteid selle kohta, milliseid andmeid võib vastavalt määrusele (EÜ) nr 1049/2001 mitte esitada; on veendunud, et selliseid kohtumisi käsitlevad sätted ei tohiks piirduda nn kahepoolsete kohtumistega ning peaksid hõlmama ka kohtumisi rahvusvaheliste organisatsioonidega;
4. kutsub oma juhatust üles looma vajalikud vahendid, et võimaldada parlamendiliikmetel avaldada oma parlamendiprofiilide juures kohtumised huvide esindajatega, kui nad seda soovivad;
5. palub komisjonil laiendada kõigile asjaomastele komisjoni töötajatele (üksuse juhi tasandil ja kõrgemal) tava kohtuda vaid nende organisatsioonide või füüsilisest isikust ettevõtjatega, kes on end registreerinud läbipaistvusregis­tris;
6. nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks kõigi ELi poliitikakujundamisprotsessi kaasatud asjaomaste komisjoni töötajate kohtumised väliste organisatsioonidega, võttes samal ajal arvesse vajalikke andmekaitse eeskirju; sellistel koosolekutel osaleva muu personali puhul tuleks avaldada viide üksusele või talitusele;
7. toetab komisjoni üleskutset ELi institutsioonidele ja nende töötajatele ning ELi ametitele hoiduda kutsumast esinema registreerimata huvide esindajaid, olemast nende ürituste patrooniks või selliste ürituste korraldamisest ELi hoonetes ning võimaldamast neil osaleda komisjoni nõuandvates organites;
8. palub komisjonil teha kogu teave huvide esindamise kohta ELi institutsioonides, huvide deklaratsioonid, tõendatud huvide konfliktid ja eksperdirühmad üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks internetipõhise ühtse kontaktpunkti kaudu;
9. soovib komisjonil töötada välja meetmed, et saavutada parem tasakaal, võimestades ala­esindatud huvisid;
10. on seisukohal, et need Euroopa Parlamendi liikmed, kes on nimetatud seadusandlike raportite raportööriks või komisjoni esimeheks, kannavad erilist vastutust selle eest, et nad tagaksid läbipaistvuse oma suhtluse kohta huvide esindajatega, pidades silmas nende rolli ELi õigusloomes;

11. on veendunud, et läbipaistvusregistris registreeritud üksused peaksid õigeaegselt tegema registreerujatele kohustuseks registri ajakohastamise seoses tegevusega, mis kuulub registri kohaldamisalasse, kui sellised kulud ületavad kõnealuse kategooria jaoks kehtestatud taseme;
12. usub, et kõik registreeritud üksused peaksid olema kohustatud avaldama läbipaistvusregistris loetelu kõigist annetajatest ja nende annetustest, mis ületavad 3 000 eurot, märkides ära üksikannetuste laadi ja väärtuse igal aastal; üksikannetustest, mille väärtus ületab 12 000 eurot, tuleb viivitamata teatada;
13. kordab oma pikaajalist nõudmist toetada ELi läbipaistvusregistrit õigusaktiga, kui institutsioonidevahelise kokkuleppega ei ole võimalik kõrvaldada kõiki lünki ja luua absoluutselt kohustuslik register kõigile huvide esindajatele; on seisukohal, et kõnealuse õigusakti ettepanekus võiks arvesse võtta edusamme, mida on tehtud institutsioonidevahelise kokkuleppe ja Euroopa Parlamendi käitumisjuhendi muutmise tulemusel; tuleb komisjonile meelde oma 15. aprilli 2014. aasta resolutsioonis¹ esitatud nõuet, et asjakohase õigusakti ettepanek kohustusliku läbipaistvusregistri kohta tuleb esitada vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 352 enne 2016. aasta lõppu;
14. kordab oma üleskutset nõukogule – koos selle ettevalmistavate organitega – ühineda läbipaistvusregistriga võimalikult kiiresti; kutsub kõiki liikmesriike üles kehtestama õigusaktid huvide esindamise läbipaistvuse edendamiseks; kutsub liikmesriike üles kehtestama eeskirju, mille alusel huvide esindajad peaksid tegema läbipaistvaks olukorra, kus nende kontaktide eesmärk riikliku tasandi poliitikute ja avaliku haldusega on mõjutada Euroopa Liidu õigusakte;

Läbipaistvus, vastutus ja usaldusväärus huvide esindajatega suhtlemisel

15. tuleb meelde oma 13. detsembri 2016. aasta otsust võtta ära privileegid neilt, kes ei soovi teha koostööd uurimistel või kuulamistel ning komisjonide koosolekutel, mille ülesanne on hankida teavet; kutsub komisjoni üles muutma registreeritud üksuste käitumisjuhendit veelgi rohkem, et stimuleerida neid mitte andma heas usus ebapiisavat või eksitavat teavet kuulamiste või komisjonide koosolekute käigus; on seisukohal, et läbipaistvusregistris registreeritud üksustel tuleks keelata käitumisjuhendi alusel võtta tööle isikuid või organisatsioone, kes varjavad nende osaliste huve, keda nad teenivad;
16. on seisukohal, et elukutselised konsultatsioonifirmad, õigusbürood ja füüsilisest isikust ettevõtjatest konsultandid peaksid täpselt ära näitama, millises mahus on nende tegevus registriga hõlmatud, tunnistades samas, et teatavaid isikuid võivad mõne liikmesriigi õigusaktid takistada läbipaistvusregistri nõuetele vastamast;
17. nõuab, et registreeritud üksused, sealhulgas õigusbürood ja nõustamisfirmad deklareeriksid läbipaistvusregistris kõik oma kliendid, kelle nimel nad tegelevad läbipaistvusregistri kohaldamisalasse kuuluva huve esindava tegevusega; peab tervitatavaks mitmesuguste advokatuuride ja õigusliitude otsuseid, millega tehakse vahet advokaatide kohtuga seotud tegevuse ja muu tegevuse vahel, mis kuulub läbipaistvusregistri kohaldamisalasse; palub samuti, et Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu ergutaks oma liikmeid võtma sarnaseid meetmeid, tunnistades

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0376.

samas, et teatavaid isikuid võivad mõne liikmesriigi õigusaktid takistada läbipaistvusregistri nõuetele vastamast;

18. võtab teadmiseks, et mõnes liikmesriigis kehtivad elukutseid reguleerivatele eeskirjadele õigusnormid, mis objektiivsetel põhjustel ei võimalda õigusbüroodel end läbipaistvusregistris registreerida ja avaldada seejuures teavet oma klientide kohta, nagu register nõuab; näeb siiski ka märkimisväärset ohtu selles, et kõnealuseid õigusnorme võidakse kuritarvitada, et hoiduda avaldamast teavet, mida nõuetekohane registrisse kandmine eeldab; peab sellega seoses kiiduväärseks juristide kutseorganisatsioonide valmidust teha koostööd tagamaks, et teabe avaldamisest hoidutakse oma kutsetegevuse huvides üksnes siis, kui õigus seda objektiivselt võimaldab; kutsub komisjoni ja Euroopa Parlamendi presidenti üles tagama, et see valmisolek annaks ka praktilisi tulemusi, ning kinnitama neid tulemusi lepingu muutmisele niipea kui võimalik;
19. palub juhatusel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 15 ja ELi lepingu artikliga 11 nõuda registreerimata organisatsioonide või üksikisikute puhul, kelle tegevus kuulub läbipaistvusregistri kohaldamisalasse, et nad registreeriks end enne Euroopa Parlamendi hoonetesse sissepääsu saamist; on seisukohal, et küllastajate rühmad tuleks sellest nõudest vabastada; rõhutab, et Euroopa Parlament kui Euroopa kodanikke esindav koda peaks säilitama avatud uste poliitika kodanike suhtes ning et ei tuleks luua tarbetuid tõkkeid, mis võivad takistada kodanikel parlamendihoonete külastamist;
20. peab kahetsusväärseks, et organisatsiooni Transparency International andmetel olid 2015. aastal üle poole ELi lobitöö avalikustamise registri sissekannetest ebatäpsed, mittetäielikud või tähenduseta;
21. palub oma juhatusel ja peasekretäril hõlbustada lobitöötajate sissepääsulubade taaskäivitamiseks vajalikku protsessi, luues määratud taaskäivitamise koha selleks, et vältida liigset ooteaega hoonetesse sissepääsuks; nõuab, et kõrvaldataks piirang, mille kohaselt on Euroopa Parlamendi hoonetesse üheaegselt võimalik pääseda kuni neljal läbipääsuloa omanikul;
22. tuletab meelde Euroopa Parlamendi 13. detsembri 2016. aasta otsust parlamendiliikmete lähikonda kuuluvate isikute sissepääsulubade kohta ning kutsub peasekretäri üles muutma parlamendi ruumidesse sissepääsuks vajalike lubade väljaandmist reguleerivat 13. detsembri 2016. aasta eeskirja, et kohustada kõiki üle 18aastaseid isikuid, kes taotlevad parlamendiliikmete lähikonda kuuluvate isikute sissepääsuluba, allkirjastama dokumendi ja tagama, et nad ei ole seotud tegevusega, mis kuulub läbipaistvusregistri kohaldamisalasse;
23. peab vajalikuks viivitamata kehtestada nõuetekohane süsteem esitatud teabe kontrollimiseks, millega tagatakse, et registreerijad esitavad sisulist, täpset, ajakohast ja põhjalikku teavet; nõuab sellega seoses, et suurendataks oluliselt Euroopa Parlamendi läbipaistvusüksuse ja läbipaistvusregistri ühissekretariaadi ressursse;
24. on veendunud, et registreeritud üksuste deklaratsiooni peaks iga aasta kontrollima läbipaistvusüksus ja läbipaistvusregistri ühissekretariaat juhusliku valimi alusel piisavas koguses, et saada sisulisi, täpseid, ajakohaseid ja põhjalikke andmeid;
25. usub, viidates ELi lepingu artikli 4 lõikele 2 ja artikli 5 lõikele 2, et ELi

läbipaistvusregistri kohaldamisalasse ei peaks kuuluma demokraatlikult valitud ja kontrollitud riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi riiklikud institutsioonid ja nende esindused ELi institutsioonides, samuti nende siseorganid, ning eranditult neist koosnevad ametlikud ja mitteametlikud ühendused ja katusorganisatsioonid, kui nad tegutsevad üldsuse huvides, kuna need moodustavad osa ELi mitmetasandilisest valitsemissüsteemist;

Usaldusvääruse kaitsmine huvide konfliktide eest

26. palub neil ELi institutsioonidel ja asutustel, kellel ei ole veel käitumisjuhendit, koostada selline dokument nii kiiresti kui võimalik; peab kahetsusväärseks seda, et nõukogu ja Euroopa Ülemkogu ei ole seniajani vastu võtnud oma liikmete käitumisjuhendit; nõuab tungivalt, et nõukogu kehtestaks konkreetse eetikakoodeksi (sealhulgas karistused), milles käsitletak riiklikele esindajatele omaseid ohte; rõhutab, et nõukogu peab olema sama vastutustundlik ja läbipaistev kui teised institutsioonid; nõuab samuti käitumisjuhendeid ELi kahe nõuandva organi, Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liikmete ja personali jaoks; kutsub kõiki ELi asutusi üles võtma vastu juhatuse liikmete ja direktorite, teaduskomiteede ekspertide ja apellatsiooninõukogude liikmete huvide konfliktide ennetamise ja lahendamise sidusa poliitika suunised ning heaks kiitma ja rakendama selge huvide konflikte käsitleva poliitika kooskõlas ELi detsentraliseeritud ametid käsitleva ühise lähenemisviisi järeelmeetmete tegevuskavaga;
27. on seisukohal, et kõik ELi ametnikud, sealhulgas ajutised töötajad, registreeritud assistendid, lepingulised töötajad ja riigi eksperdid peavad läbima koolituse, mis käsitleb suhtlemist huvide esindajatega ja huvide konfliktide lahendamist, muu hulgas lisades usaldusvääruse ja läbipaistvuse kohustusliku punktina arutamiseks töölevõtmismenetluste ja tulemuslikkuse hindamiste käigus;
28. rõhutab, et vaja on suurendada usaldusväärust ja parandada eetikaraamistikku selgete ja tugevdatud käitumisjuhendite ja eetiliste põhimõtete abil, et avada kõigi ELi institutsioonide ja ametiasutuste jaoks tee ühtse ja hästi toimiva usaldusvääruse kultuuri arendamisele;
29. tunnistab, et nn pöörduse mõju võib kahjustada institutsioonide ja huvide esindajate suhteid; nõuab, et ELi institutsioonid töötaksid välja süstemaatilise ja proportsionaalse lähenemise sellele probleemile; on seisukohal, et kõiki nn pöördust käsitlevaid õigusakte tuleks kohaldada ka nõukogu eesistuja suhtes;
30. nõuab, et tugevdataks endiste volinike piiranguid, pikendades ooteaega kolme aastani ja muutes selle kohustuslikuks vähemalt kogu sellise tegevuste puhul, mis kuulub läbipaistvusregistri kohaldamisalasse;
31. on seisukohal, et otsuseid kõrgemate ametnike ja endiste volinike uute rollide kohta peab tegema ametiasutus, kes on määratud tema tehtud otsustest mõjutatutest võimalikult sõltumatult;
32. palub kõigil ELi institutsioonidel avaldada kooskõlas ELi andmekaitse-eeskirjadega igal aastal teabe ELi administratsioonist lahkunud kõrgete ametnike ja nende uute ametikohtade kohta;

33. on seisukohal, et tähelepanu tuleks pöörata 18kuulisele ooteajale õiguskontrollikomitee välis- ja ajutiste liikmete ametiaja lõpus, pidades silmas paremat õigusloomet, ja Euroopa Investeerimispannga direktorite nõukogu liikmete ametiaja lõpus, kusjuures selle ajavahemiku jooksul ei tohi nad teha lobitööd EIP juhtorganite liikmete ja töötajate seas oma äritegevuse, kliendi või tööandja heaks;

Eksperdirühmade usaldusväärsus ja tasakaalustatud koosseis

34. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle võtta järelmeetmeid seoses ombudsmani soovitustega, mis puudutavad huvide konflikte eksperdirühmades, ja toetab selgesõnaliselt iga isikuliselt ametisse määratud eksperdi piisavalt üksikasjalike elulookirjelduste avaldamist eksperdirühmade registris, ja iga isikuliselt ametisse määratud eksperdi huvide deklaratsiooni avaldamist eksperdirühmade registris;
35. toetab ombudsmani nõudmist muuta läbipaistvusregistrisse kandmine eksperdirühma nimetamisel kohustuslikuks nende liikmete puhul, kes ei ole valitsusametnikud või kelle sissetulek ei pärine täielikult või valdavas osas sellistelt riigiasutustelt nagu ülikoolid, eeldades, et neid ei rahastata huvide esindajate ning majanduslike ja ärilise huvirühmade poolt;
36. on seisukohal, et säte, mis sisaldab üldisi majanduslike ja mittemajanduslike huvide piiritlemise kriteeriume, nagu soovitas ombudsman, ja mille aluseks on ekspertide huvide deklaratsioonid, aitaks komisjonil valida eksperte, kes esindavad huve paremas tasakaalus;
37. nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks oma veebisaidil eksperdirühmade kohtumiste protokollid, sealhulgas avaldatud arvamuste mitmekesisuse;
38. nõuab tungivalt, et komisjon hoolitseks selle eest, et konsultatsioonid hõlmaksid avatud küsimusi, selmet püüda üksnes valitud poliitikasuundadele kinnitust leida;

Euroopa valimiste usaldusväärsus

39. on seisukohal, et Euroopa valimisseaduse kohaselt tuleb erakondade kandidaate määrata demokraatlikult ja salaja ning selle juures peavad parlamendiliikmed saama kaasa rääkida, ja et isikutelt, kes on lõpliku otsusega mõistetud süüdi ELi finantshuve kahjustavas korruptsioonis või liikmesriigis, tuleks võtta õigus valimistel kandideerida ajavahemiku jooksul, mis vastab õigusrikkumise raskusastmele; märgib, et selline õiguste äravõtmise menetlus on mõnes liikmesriigis juba olemas; on seisukohal, et uus õigusakt, näiteks direktiiv, võiks kehtestada eri liikmesriikide erinevate tavade ja õigusraamistike jaoks ühised miinimumnõuded õiguste äravõtmisele seoses korruptsiooniga;

Volinike õigusliku vastutuse tugevdamine

40. kutsub komisjoni üles võtma eeskjuju headest tavadest liikmesriikides, kus on olemas ministreid käsitlevad seadused, ning esitada vastavalt kaasotsustamismenetlusele seadusandlik ettepanek, millega kehtestatakse volinike läbipaistvuse kohustus ja õigused;

41. nõuab, et otsus, millega kehtestatakse volinike tasustamine, sh nende palk, ja mille alates Euroopa Ühenduste loomisest on vastu võtnud ainult nõukogu, tehtaks edaspidi kaasotsustamismenetluse korras;
42. juhib tähelepanu sellele, et mõnes liikmesriigis ei ole ministreid käsitlevaid seadusi, mis välistaksid võimaluse, et selline ametikandja on ettevõtte ainuomanik või osanik;

Huvide konfliktid eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega ja kolmandates riikides seoses ELi rahaliste vahendite haldamisega

43. näeb tõsist huvide konflikti võimaluses, et ELi teenistuses olevatele ametiisikutele kuuluvad ettevõtted saavad taotleda ELi rahalisi vahendeid või saada selliseid rahalisi vahendeid alltöövõtjatena, samal ajal kui omanikud ja ametiisikud ise vastutavad nii rahaliste vahendite nõuetekohase kasutamise kui ka nende kasutamise suhtes kontrolli teostamise eest;
44. palub komisjonil lisada kõikidesse ELi tulevastesse makseid käsitlevatesse õigusaktidesse klausli, mille kohaselt ELi liikmesriikides ja kolmandates riikides asuvad ELi teenistuses olevatele ametiisikutele kuuluvad ettevõtted ei saa taotleda ega saada liidu rahalisi vahendeid;

Dokumentidele täieliku juurdepääsu ja läbipaistvuse eesmärgi täitmine vastutuse tagamiseks õigusloomeprotsessis

45. tuletab meelde oma 28. aprilli 2016. aasta resolutsioonis (üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele aastatel 2014–2015)¹ komisjonile ja nõukogule esitatud üleskutset, milles ta:
 - nõudis määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamisala laiendamist, et see hõlmaks kõiki ELi institutsioone, mida see praegu veel ei hõlma, nagu Euroopa Ülemkogu, Euroopa Keskpang, Euroopa Liidu Kohus ning kõik ELi asutused ja ametid;
 - nõudis, et institutsioonid, ametid ja organid täidaksid täielikult kohustust pidada täielikke dokumendiregistreid, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklites 11 ja 12;
 - leidis, et kolmepoolsetel läbirääkimistel koostatud dokumendid, näiteks päevakorrad, tulemuste kokkuvõtted, protokollid ja üldised lähenemisviisid nõukogus, on seotud seadusandliku menetlusega ja neid ei saa põhimõtteliselt käsitleda muudest seadusandlikest dokumentidest erinevalt ning need tuleks teha vahetult kättesaadavaks Euroopa Parlamendi veebisaidil;
 - nõudis, et loodaks ühine institutsioonidevaheline register, sealhulgas spetsiaalne ühine andmebaas seadusandlike aktide menetlemise seisu kohta, mida juba töötatakse välja, nagu lepiti kokku institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta;
 - palus nõukogul avaldada nõukogu töörühmade koosolekute protokollid ja muud

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0202.

dokumendid;

- palus komisjonil luua kõigi teise tasandi õigusaktide, eelkõige delegeeritud õigusaktide register ja märkis, et töö selle loomiseks on juba käimas, nagu oli lepitud kokku institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta;
- väljendas veendumust, et tuleks luua sõltumatu järelevalveasutus, kes teeks järelevalvet dokumentide salastamise ja salastatuse kustutamise üle;
- nõudis, et tehtaks kättesaadavaks parlamendikomisjonide koordinaatorite, juhatuse ja esimeeste konverentsi koosolekute päevakorrad ja tagasisideteaded ning põhimõtteliselt kõik dokumendid, millele nendes päevakordades viidatakse, avaldades need parlamendi veebisaidil;

Läbipaistvus ELi välisesindatuses ja läbirääkimistes

46. kiidab heaks Euroopa Kohtu hiljutise praktika, millega tugevdati parlamendi õigust saada teavet rahvusvaheliste lepingute kohta, ja institutsioonide kohustuse võtta paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punkti 40 alusel järelmeetmeid, pidades läbirääkimisi parema koostöö ja teabevahetuse teemal; võtab teadmiseks, et läbirääkimised algasid 2016. aasta lõpus, ning kutsub sellega seoses nõukogu, komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tõeliselt pühendumata ja tegema kõik vajalikud jõupingutused, et jõuda Euroopa Parlamendiga rahvusvaheliste lepingute kogu elutsükli jooksul parlamendiga toimuva parema koostöö ja teabevahetuse osas võimalikult kiiresti kokkuleppele, sest see aitaks suurendada ELi välistegevuse legitimsust ja demokraatlikku kontrolli;
47. märgib, et Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel on küll sõlmitud institutsioonidevaheline koostöökokkulepe, kuid parlamendi ja nõukogu vahel samaväärne kokkulepe puudub;
48. rõhutab komisjoni hiljutisi jõupingutusi kaubandusläbirääkimiste läbipaistvuse suurendamisel; on sellegipoolest veendunud, et nõukogu ja komisjon võiksid oma töömeetodeid veelgi paremaks muuta, et teha Euroopa Parlamendiga paremat koostööd kõigi ühise kaubanduspoliitikaga seotud küsimuste ja läbirääkimiste kohta käivatele dokumentidele juurdepääsu, teabe ja otsuste vastuvõtmise asjus (näiteks teave läbirääkimiste kohta, kaasa arvatud kohaldamisala analüüs, volitused ja läbirääkimiste areng, kaubanduslepingud kui segalepingud või ainuõiguslikud lepingud ja nende esialgne kohaldamine, kaubandus- ja/või investeerimislepingutega asutatud organite tegevus ja vastu võetud otsused, eksperdikohtumised ning delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid); peab sellega seoses kahetsusväärseks, et nõukogu ei ole Euroopa Parlamendi liikmetele ja avalikkusele kättesaadavaks teinud kõigi praegu läbiräägitavate lepingute läbirääkimisvolitusi, kuid tunneb heameelt asjaolu üle, et viimaks on pärast aasta kestnud läbirääkimisi komisjoni ja parlamendi vahel, mille teemaks oli juurdepääs dokumentidele, mis on seotud Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) üle peetavate läbirääkimistega, saavutatud operatiivkokkulepe, millega antakse juurdepääs kõikidele Euroopa Parlamendi liikmetele, mistõttu on TTIP kõnelused siiani läbipaistvaimad; tunneb seetõttu heameelt komisjoni kaubanduse peadirektoraadi kavatsuse üle kasutada praegust TTIP läbipaistvuse algatust mudelina kõigi kaubandusläbirääkimiste jaoks, nii nagu on

visandatud kaubandusstrateegias „Kaubandus kõigile“, ja seda rakendada;

49. rõhutab, et Euroopa Kohtu osutuse kohaselt tuleneb läbipaistvuse nõue ELi sisese valitsemistava demokraatlikust olemusest, ning et kaubandusläbirääkimiste puhul, kus konfidentsiaalne teave ei ole kättesaadav avalikkusele, peab sellele olema juurdepääs parlamendiliikmetel, kes kodanike nimel kontrollivad kaubanduspoliitikat; on seetõttu seisukohal, et juurdepääs salastatud teabele on Euroopa Parlamendile kontrolli jaoks väga oluline, ja parlament omakorda peaks täitma kohustust sellist teavet nõuetekohaselt hallata; on arvamisel, et dokumentide salastatuks liigitamise kohta peaksid kehtima selged kriteeriumid, vältimaks mitmetimõistetavust ja meelevaldseid otsuseid, ja et dokumendi salastatus tuleks kustutada niipea, kui selline liigitus ei ole enam vajalik; kutsub komisjoni üles hindama, kas läbirääkimisdokumendi on võimalik avaldada, niipea kui kõnealune dokument on asutusesiseselt lõplikult koostatud; märgib, et Euroopa Kohtu praktikast nähtub selgelt, et kui ELi institutsioonist pärit dokumendile kehtib üldsuse juurdepääsuõiguse erand, peab institutsioon selgesõnaliselt põhjendama, miks juurdepääs sellele dokumendile võiks konkreetset ja tegelikult kahjustada erandiga kaitstavat huvi, ning et oht peab olema mõistlikult eeldatav ja mitte pelgalt hüpoteetiline; kutsub komisjoni üles rakendama Euroopa Ombudsmani 2014. aasta juuli soovitusi, eelkõige mis puutub juurdepääsu kõigi läbirääkimiste dokumentidele ning läbipaistvusregistri alla kuuluvate üksikisikute ja organisatsioonidega peetud koosolekute päevakordade ja dokumentide avaldamisse; palub komisjonil teavitada Euroopa Parlamenti ja üldsust läbirääkimisvoorude päevakordade projektidest enne läbirääkimisi, ning lõplikest päevakordadest ja aruannetest pärast läbirääkimisi;
50. on arvamisel, et EL peab asuma kaubandusläbirääkimiste läbipaistvuse suurendamisel juhtpositsioonile, ja seda mitte ainult kahepoolsete, vaid võimaluse korral ka mõne- ja mitmepoolsete protsesside puhul, seades sihiks vähemalt samaväärse läbipaistvuse kui Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames korraldatud kõnelustes; toonitab siiski, et komisjon peab veenma ka oma läbirääkimispartnereid omalt poolt läbipaistvust suurendama, et tagada protsessi vastastikkus, mille puhul ei satuks ohtu ELi läbirääkimispositsioon, ning lisama soovitud tasemel läbipaistvuse võimalike läbirääkimispartneritega läbiviidavasse analüüsi; toonitab, et suurem läbipaistvus on kõigi ELi rahvusvaheliste läbirääkimispartnerite ja huvirühmade huvides, ja et see võib tugevdada üleilmset toetust eeskirjadepõhisele kaubandusele;
51. tuletab meelde, kui oluline on ühist kaubanduspoliitikat puudutava õigusloomeprotsessi jaoks usaldada ELi statistikat, mis on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 338 lõikega 2, ning mõjuhinnanguid ja jätkusuutlikkuse mõjuhinnanguid, mis vastavad erapooletuse ja usaldusväarsuse kõrgeimatele standarditele kui põhimõttele, millest tuleks komisjoni parema õigusloome poliitika raames juhinduda kõigi vastavate läbivaatamiste puhul; on arvamisel, et mõjuhinnangud sektorite kaupa annaksid ELi kaubanduslepingutele suurema usaldusväarsuse ja legitiimsuse;
52. kordab komisjonile oma üleskutseid, mille ta esitas oma 12. aprilli 2016. aasta resolutsioonis¹, nimelt koostada läbipaistvust, usaldusväarsust ja aruandekohuslust käsitlev Euroopa käitumisjuhend, mille eesmärk on suunata ELi esindajate tegevust rahvusvahelistes organisatsioonides/organites; nõuab ülemaailmsete asutuste poliitika suuremat sidusust ja nende tegevuse suuremat kooskõlastamist demokraatlikku

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0108.

legitiimsust, läbipaistvust, aruandekohuslust ja usaldusväarsust käsitlevate terviklike standardite kehtestamise kaudu; on arvamisel, et EL peaks oma esindatust mitmepoolsetes organisatsioonides/organites ühtlustama ja kodifitseerima, et suurendada läbipaistvust, usaldusväarsust ja aruandekohuslust, mis on seotud liidu osalemisega neis organites, suurendada tema mõjujõudu ja edendada liidu poolt demokraatliku protsessi kaudu vastu võetud õigusakte; nõuab, et võetaks vastu institutsioonidevaheline kokkulepe, et muuta ametlikuks ELi esindajate ja Euroopa Parlamendi vahelised dialoogid, mis korraldatakse koos Euroopa Parlamendiga, et töötada välja suunised, mis käsitlevad ELi seisukohtade heakskiitmist ja sidusust enne tähtsaid rahvusvahelisi läbirääkimisi;

Läbipaistvus ning vastutus avaliku sektori kulutuste valdkonnas

53. on veendunud, et kõik andmed eelarve ja kulutuste kohta ELis peaksid olema läbipaistvad ja nendega peaks kaasnema aruandekohustus avaldamise kaudu, sealhulgas liikmesriikide tasandil koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise kohta;

Läbipaistvus ja vastutus euroala majandusjuhtimises

54. on seisukohal, et eurorühmas, majandus- ja rahandusküsimuste nõukogus, majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu nn mitteametlikel kohtumistel ja euroala tippkohtumistel tehtavad otsused tuleb vajaduse korral institutsionaliseerida ja need peavad olema läbipaistvad ja vastutustundlikud, mis tuleb tagada nende kohtumiste päevakordade ja protokollide avaldamise kaudu, saavutades tasakaalu soovitud läbipaistvuse ning liidu või liikmesriigi finants-, raha- või majanduspoliitika vajaliku kaitsmise vahel;

ELi eelarvega seotud läbipaistvus ja aruandekohustus

55. märgib, et 2014. aastal viidi lõpule 40 ELi institutsioonide töötajate ja liikmete uurimisega seotud juhtumit; rõhutab, et see arv on väike ja näitab, et pettus ja korruptsioon ei ole ELi institutsioonides laialt levinud¹;
56. rõhutab, et 2014. aastal Euroopa Pettustevastase Ametile (OLAF) teatatud võimalikest pettusejuhtumitest on kõige rohkem juhtumeid seotud Euroopa struktuurifondidega (549 juhtumit 1417st); rõhutab, et OLAF tegi soovitusi nõuda 2014. aastal struktuurifondidesse sisse 476,5 miljonit eurot; märgib, et OLAFi soovitusete kohaselt nõudsid asjaomased asutused 2014. aastal sisse 22,7 miljonit eurot; kutsub liikmesriike üles seadma esikohale ELi vahendite nõuetekohase eraldamise ja suurendama jõupingutusi nende sissenõudmiseks, kui need ei ole nõuetekohaselt eraldatud²;
57. palub komisjonil esitada läbivaadatud esimene majanduse juhtimise pakett ja teine majanduse juhtimise pakett, et anda Euroopa Parlamendile suuremad kontrollivolitused Euroopa poolaasta oluliste dokumentide vastuvõtmise üle ja eelkõige mõjusad vahendid, millega tagada, et austatakse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet;
58. palub eurorühmal kaasata Euroopa Parlament Euroopa stabiilsusmehhanismi finantsabi saajatega kokkulepitud lepingutingimuste rakendamise järelevalvesse;

¹ OLAFi 2014. aasta aruanne, Euroopa Pettustevastase Ameti viieteistkümnes aruanne, 1. jaanuar – 31. detsember 2014.

² Samas.

Rikkumisest teatajate kaitse ja korruptsioonivastane võitlus

59. kiidab heaks Euroopa Ombudsmani uurimise selle kohta, kas ELi institutsioonid täidavad oma lubadust kehtestada rikkumisest teatamise sise-eeskirjad; peab kahetsusväärseks ombudsmani järeldust, et mõned ELi institutsioonid ei ole veel nõuetekohaselt rakendanud rikkumisest teatajate kaitset käsitlevaid eeskirju; juhib tähelepanu asjaolule, et seni on üksnes Euroopa Parlament, komisjon, Euroopa Ombudsmani büroo ja kontrollikoda asjaomased eeskirjad vastu võtnud; nõuab, et parlament viiks läbi uuringu mehhanismi kohta, mis kaitseks registreeritud assistente juhul, kui nendest saavad rikkumisest teatajad;
60. on seisukohal, et rikkumisest teatajate tõhus kaitse on oluline korruptsiooni vastu võitlemise vahend, ja kordab seetõttu oma 25. novembri 2015. aasta üleskutset¹ komisjonile teha hiljemalt 2016. aasta juuniks ettepanek ELi õigusraamistiku loomiseks rikkumisest teatajate jt selliste isikute tõhusaks kaitsmiseks², võttes arvesse hinnangut siseriiklikele eeskirjadele, et tagada rikkumisest teatajate kaitseks miinimumeeskirjad;
61. kutsub komisjoni üles avalike hangete puhul rangelt rakendama meetmeid, mis on seotud kaalutusõiguse ja menetlusest kõrvalejätmisega, korraldama igal juhtumil asjakohaseid taustakontrolle ning kohaldama menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumi, et ettevõtteid huvide konflikti korral kõrvale jätta – kõik need sammud on olulised institutsioonide usaldatavuse kaitse huvides;
62. on seisukohal, et rikkumisest teatajaid on isegi ELi institutsioonides rohkem kordi süüdistatud kui toetatud; palub komisjonil esitada ettepanek ombudsmani bürood käsitleva määruse muutmiseks, lisamaks ombudsmani pädevusse, et ombudsmani büroo on väärkohtlemise ohvriks langenud rikkumisest teatajate jaoks esmane koht, kuhu pöörduda; palub komisjonil teha ettepanek ombudsmani büroo eelarve asjakohaseks suurendamiseks, et seda nõudlikku ülesannet oleks võimalik täita;
63. nõuab, et EL taotleks nii ruttu kui võimalik Euroopa Nõukogu riikide korruptsioonivastase ühenduse (GRECO) liikmeks astumist ja et Euroopa Parlamenti hoitaks selle taotlusega seotud edusammudega kursis; palub komisjonil lisada aruandesse ülevaate liikmesriikide suurimatest korruptsiooniprobleemidest, poliitilised soovitused nende lahendamiseks ning komisjoni võetavad järelemeetmed, võttes konkreetselt arvesse korruptiivse tegevuse kahjulikku mõju siseturu toimimisele;
64. on seisukohal, et ELis lõpliku kohtuotsusega korruptsioonis süüdi mõistetud isikuil või äriühinguil, mida juhivad või omavad korruptsioonis või oma äriühingu kasuks avaliku sektori vahendite omastamises lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud isikud, peaks vähemalt kolm aastat olema keelatud sõlmida Euroopa Liiduga hankelepinguid ja saada ELi vahenditest toetust; palub komisjonil oma välistamissüsteemi läbi vaadata; rõhutab, et nimekiri äriühingutest, kelle hangetes osalemise komisjon on välistanud, tuleks vaikimisi avalikustada, et paremini kaitsta ELi finantshuve ja võimaldada laiema üldsuse järelevalvet;

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0408.

² Raportöör, sõnasõnalt oma 25. novembri 2015. aasta resolutsioonist maksualaste siduvate eelotsuste ja samasuguse iseloomuga või mõjuga meetmete kohta (Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0408).

65. märgib, et pärast Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korrupsioonivastase konventsiooni tunnustatud liikmeks saamist 12. novembril 2008 ei ole Euroopa Liit konventsioonis sätestatud läbivaatamismehhanismis osalenud, samuti ei ole ta teinud enesehindamist selle kohta, kuidas ta rakendab oma konventsioonist tulenevaid kohustusi; kutsub Euroopa Liitu üles täitma oma ÜRO korrupsioonivastasest konventsioonist tulenevaid kohustusi ja viima lõpule enesehindamise selles osas, kuidas ta rakendab oma konventsioonist tulenevaid kohustusi ja osaleb vastastikuse hindamise mehhanismis; palub komisjonil avaldada oma järgmise ELi korrupsioonivastase võitluse aruande niipea kui võimalik ja lisada oma ELi korrupsioonivastase võitluse aruannetesse ELi institutsioone käsitlev peatükk; nõuab, et komisjon jätkaks poliitiliste meetmete rakendamise keskkonna analüüsimist nii ELi institutsioonide kui ka liikmesriikide tasandil, et välja selgitada iseloomulikud kriitilised tegurid, haavatavad valdkonnad ja korrupsiooni soodustavad riskitegurid;
66. tuletab meelde oma 25. märtsi 2014. aasta otsust ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu liidu direktiiv, milles käsitletakse finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil (2012/0193 (COD)), ning nõuab sellega seotud kiiret otsustamist;

ELi õigusaktide usaldusväärsus

67. palub komisjonil uurida süsteemseid kaitsemeetmeid huvide konfliktide vältimiseks tööstustoodete reguleerimise ja poliitika jõustamise valdkonnas; palub komisjonil lahendada reguleeritud toodete avaliku riskihindamisega seotud struktuurne huvide konflikt, sest praegu põhineb nende toodete hindamine valdavalt või täielikult taotlejate või nende palgatud kolmandate osaliste uuringutel, samas kui sõltumatud uurimistulemused jäetakse pahatihti tähelepanuta või lükatakse tagasi; rõhutab, et tootjad peaksid ikkagi uuringuid esitama, kusjuures õigluse tagamiseks tuleks kulud suuretevõtete ja VKEde vahel jagada suhtelise turuosa põhjal, kuid kõik hindajad peaksid olema kohustatud oma hinnangutes täielikult arvestama sõltumatuid, vastastikuse ekspordihinnangu saanud teadustulemusi; palub komisjonil eelkõige läbi vaadata oma 2002. aasta teatis huvitatud osalistega peetavate konsultatsioonide üldpõhimõtete ja miinimumnõuete kohta; teeb ettepaneku, et ebasoodsate teadustulemuste valikulisest varjamisest tulenevate probleemide lahendamiseks tuleks tulemuste õigusloome- ja poliitikaprotsessis arvessevõtmise tingimuseks seada teadusuuringute ja teaduslike katsete eelnev registreerimine, kusjuures täpsustatakse nende ulatus ja kavandatav lõpetamistähtaeg; rõhutab, et usaldusväärsete ja sõltumatute teaduslike nõuannete saamiseks poliitika kujundamiseks on oluline kindlustada piisavad vahendid sisemise ekspertnõustamise arendamiseks ELi spetsialiseeritud asutustes, kaasa arvatud avaldamiskõlblike teadusuuringute ja katsetuste korraldamine, suurendades sel viisil huvi avaliku teenistuse vastu õigusloomenõustaja rollis, mis ei katkestaks teadlaste akadeemilist karjääri;

Komisjoni ja selle ametite aruandekohustuse suurendamine parlamendi ees

68. palub komisjonil koostada määruse, milles käsitletakse kõiki ELi asutusi ja mille kohaselt antakse parlamendile kaasotsustamisõigus asjaomaste asutuste direktorite ametisse nimetamisel või ametist tagandamisel ning vahetu õigus neid küsitleda ja ära kuulata;

69. rõhutab, et ELi ametites vajatakse sõltumatuid eksperte ning et tuleb pöörata suuremat tähelepanu huvide konfliktide kõrvaldamisele ametite teaduslikes töörühmades; märgib, et praegu ei tasustata paljude ametite eksperte, sealhulgas Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) eksperte; nõuab, et näiteks mittetulundusorganisatsioonide esindavatele reguleerivate ametite ekspertidele või teadlastele makstaks piisavat hüvitist; rõhutab, kui olulised on piisavad vahendid ametisisese asjatundlikkuse arendamiseks ELi spetsialiseeritud ametites;
70. palub EFSA-l, Euroopa Ravimiametil (EMA) ja Euroopa Kemikaaliametil (ECHA) vaadata kiiresti läbi oma sõltumatuse poliitika nii, et oleks rangelt tagatud nende sõltumatus majandussektoritest, mida nad reguleerivad, ja vältida huvide konflikti töötajate ja ekspertide vahel;
71. toetab riikide parlamentide tava kutsuda enda juurde volinikke, et neid küsitleda;
72. tuletab meelde, et õigus moodustada uurimiskomisjone on omane parlamentaarsetele süsteemidele kogu maailmas ning et Lissaboni lepinguga nähakse ette seadusandlik erimenetlus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 226 kolmandas lõigus sätestatud uurimisõigust käsitleva määruse vastuvõtmiseks; rõhutab, et vastavalt lojaalse koostöö põhimõttele peaksid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon leppima kokku uue määruse vastuvõtmises;
73. nõuab nõukogu ja komisjoni kiiret otsust Euroopa Parlamendi 23. mai 2012. aasta ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi määrus Euroopa Parlamendi uurimisõiguse kasutamise üksikasjalike sätete kohta¹;
-
- ◦
74. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0219.

SELETUSKIRI

Kaugus kodanikest nõuab kõrgeimaid läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusvääruse standardeid

ELi institutsioonid on läbipaistvamad, vastutustundlikumad ja puhtamad kui enamik teisi poliitilisi institutsioone Euroopa riiklikul või piirkondlikul tasandil. Kodanikud saavad jälgida peaaegu kõiki parlamendikomisjonide koosolekuid veebiülekande teel: läbipaistvus, mis enamikus liikmesriikide parlamentides seni puudub. Euroopa Komisjon järgib avatud halduse põhimõtet ning pakub palju suuremat läbipaistvust ja juurdepääsetavust kui enamik liikmesriike. Siiski on Brüsselis kujundatav poliitika mitmel põhjusel ELi kodanike jaoks kaugem. Eurostati uuringu kohaselt on 2014. aasta seisuga kodanike üldine usalduse määr ELi institutsioonide vastu 42 %. Eelneva aastaga võrreldes on see määr kõrgem, kuid ajaloolises võrdluses madal; 2002. aastal oli see näitaja 59 %. 20 liikmesriigis, mis moodustavad enamiku, on nüüd kodanike usaldus riiklike institutsioonide vastu suurem. Üksnes vähemusse jäävas 8 liikmesriigis usaldavad kodanikud rohkem ELi institutsioone kui riiklike institutsioone.

Kohalik ja riiklik poliitika on kodanikele lähemal: meedia kajastab seda suuremal määral, kodanikel on rohkem isiklike kontakte oma esindajatega, küsimused paistavad mõnikord vähem abstraktsed ning tavaliselt puudub riikliku ja kohaliku poliitika puhul keelebarjäär. Lisaks kõnealustele pigem struktuursetele erinevustele tunnevad paljud kodanikud ennast siiski ELi poliitikast kaugemal kodanike mõju tajutava puudumise tõttu. Veelgi hullem on see, et tänapäeva Euroopa Liitu nähakse mõnikord pigem lobistide Euroopa kui kodanike Euroopana. Brüsselis on rohkem aktiivseid lobiste kui Washingtonis. Uuringud näitavad tohutut tasakaalustamatust võimsate ärihuvide ja nõrgemate ühiskondlike huvide vahel seoses juurdepääsu ja mõjuga ELi poliitikakujundajatele. Selle tajutava kauguse vähendamiseks nõutakse käesolevas raportis kolmeosalist lähenemisviisi: ELi institutsioonid peavad tõhustama läbipaistvust, vastutust ja usaldusväärust ning seadma nendes valdkondades võimalikult kõrged standardid.

Usaldusväärsus on kodanike huvide õiglane ja võrdne käsitlemine

Lissaboni lepinguga tagatakse, et liit järgib oma kodanike võrdsuse põhimõtet, mille kohaselt kohtlevad liidu institutsioonid kodanikke võrdselt (artikkel 9), ning igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias. Tegelikkus on siiski teistsugune: võimsate lobistide eelisjuurdepääs ELi poliitikakujundajatele on teravas vastuolus kodanike huvide võrdse käsitlemise põhimõttega. Need, kellel juba on rohkem raha ja võimu, saavad hõlpsasti avaldada võrdeliselt suuremat mõju. Selle erinevuse kaotamiseks peavad ELi institutsioonid tõhustama oma usaldusväärust. Usaldusväärsus tähendab kodanike võrdset juurdepääsu ja tähtsust poliitikakujundamisprotsessis. Erihuvide pooldamine üldhuvi asemel vastandub usaldusväärsele. Käesoleva raporti eesmärk on aidata kaasa majandusliku ja poliitilise mõjuvõimu eraldamisele. Ühtlasi on see valdava enamiku Euroopa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete parimates huvides. Kui õigusakte koostavad rahvusvahelised ettevõtted, ei saa väikeettevõtted edu saavutada.

Kodanike võimestamine teabele ja dokumentidele juurdepääsu kaudu

Usaldusväarsuse teostamiseks ELi poliitikas annavad aluslepingud täiendavaid suuniseid ning Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõikes 3 on sätestatud nõudmine, et otsused tehakse nii avalikult ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik. Meie jaoks tähendab läbipaistvus seetõttu kogu asjakohase teabe õigeaegselt kodanikele kättesaadavaks tegemist, et vähendada võimalikke teabelünki kodanike ja lobistide vahel ning ühtlasi nende vahel, kes esindavad ettevõtete erihuve, ja nende vahel, kes esindavad üldisemaid ühiskondlikke huve.

Aluslepingute sisu ja vaim nõuavad erilise tähelepanu pööramist teabe kättesaadavuse ajastamisele. Otsuste tegemine nii kodanikulähedaselt kui võimalik tähendab, et kodanikel peaks olema enne otsuste tegemist aega teabe seedimiseks. Lisaks seisneb kodanikevahelise võrdsuse küsimus ajas. Kuna otsuste tegemine on tavaliselt pidev protsess, on oluline omada juurdepääsu dokumentidele ja teabele enne kokkulepete sõlmimist. Erinevused ühelt poolt leidlike ja kutseliste osalejate ning teiselt poolt kodanike ja isegi parlamendiliikmete vahel on vastuolus aluslepingutega ja rikuvad usaldusväarsust. Seetõttu ei ole vastuvõetav, et üksikute privilegeeritud isikute hulgas ringlevad salajased ja mitteametlikud dokumendid.

Aluslepingud nõuavad selget eristamist: dokumendid on kas avalikud või erandkorras salastatud. See tähendab, et kõik, mida lobistid teavad, peab olema kõigile avalik.

ELi õigusaktide koostamise protsess on keskse tähtsusega läbipaistvuse suurendamiseks Euroopa Liidus. Üldsusel on õigus teada, kes mõjutab õigusaktide koostamist. Oluline vahend suurema läbipaistvuse saavutamiseks ELi õigusloomes on seadusandliku jalajälje kasutuselevõtmine. Sellega registreeritakse erinevate huvide mõju igale õigusaktile ning see võimaldab hinnata mõju võimalikku ebavõrdsust. Lisaks, mida rohkem asjakohast teavet kohtumiste ja panuse kohta muutub reaajas kättesaadavaks, seda rohkem on võimalik tasakaalustamatust enne õigusakti vastuvõtmist parandada. Põhiseaduskomisjoni jaoks koostatud poliitikaosakonna uuring „Institutional and Constitutional aspects of Special Interest Representation” (Erihuvide esindamise institutsioonilised ja põhiseaduslikud aspektid) soovib kaaluda selle kasutuselevõtmist.

ELi institutsioonide vastutus läbipaistvuse kaudu

Sellised skandaalid nagu raha eest muudatusettepanekute esitamist puudutavad skandaalid ajendasid vastu võtma uusi eeskirju, et kaitsta ELi poliitika usaldusväarsust. Aluslepingutes on kogu institutsioonides elluviidava töö kohta sätestatud nõudmine, et liidu institutsioone, organeid ja asutusi abistab nende ülesannete täitmisel avatud, tõhus ja sõltumatu Euroopa halduskorraldus (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 298 lõige 1). Vastutust on võimalik saavutada üksnes selliste sätetega, millega tagatakse, et institutsioonid, liikmed ja teenistujad annavad oma tööst läbipaistvalt aru.

Vaatamata sellele, et paljud ELi õigusloome etapid on liikmesriikide omadest läbipaistvamad, toimub kaasotsustamismenetluse otsustav etapp suletud uste taga. Mitteametlike kõneluste sagedasem kasutamine kolmepoolsete läbirääkimiste kujul on toonud kaasa olukorra, milles 80 % ELi õigusaktidest võetakse nüüd vastu esimesel lugemisel. Nende salajaste kohtumiste läbipaistvusega on probleem: nendel kohtumistel puuduvad protokollid, osalejad ja nende seisukohad jäävad teadmata ning salajased dokumendid satuvad vahel mõne lobisti kätte, kuid mitte üldsuse kätte. Sellise valikulise läbipaistvusega privilegeeritud osalejatele rikutakse praeguse menetluse usaldusväarsust, kuna kodanikke ei kohelda võrdselt.

Usaldusvääruse kaitsmine huide konfliktide vastase sõltumatu järelevalve teostamise abil

Vaja on parimaid olemasolevaid standardeid, et kaitsta ELi institutsioonide oma liikmete ja teenistujate usaldusväärust. Asjaomased standardid peavad hõlmama liikmete ja teenistujate tegevust ELi institutsioonides ja väljaspool institutsioone nii nende ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppu. Selleks tuleks näiteks kehtestada ooteajad, kui isikud soovivad jätkata karjääri nende institutsioonilise tööga lähedalt seotud valdkonnas.

Neutraalsus on oluline kriteerium eeskirjade tõhusa järelevalve puhul. 2014. aasta ELi korrupsioonivastase võitluse aruandes järeldatakse, et korrupsioonivastase võitlusega tegelevate asutuste sõltumatus on otsustava tähtsusega tegur nende edu tagamiseks: „Tugeva mandaadiga korrupsioonivastase võitlusega tegelevate asutuste puhul tõi sõltumatu eesmärgipärane juhtimine endaga kaasa läbimurde, võimaldades esitada süüdistusi kõrgemal tasandil aset leidnud korrupsioonijuhtumites.” (Lk 42.) Seega on liikmete ja teenistujate eeskirjade järelevalve välistele neutraalsetele isikutele ülesandeks tegemine olemasolevatelt usaldusvääruse tagamise süsteemidelt õpitu. Asjaomast sõltumatut järelevalvet rakendatakse nüüd sellistes liikmesriikides nagu Prantsusmaa ja Horvaatia. Lisaks tuleb võimalikke huide konflikte käsitleda ka eksperdirühmade koosseisude ja Euroopa tasandi erakondade rahastamise kontrollimise puhul. Eksperdirühmad ei tohi lubada erihuide esindajatel osaleda neid otseselt mõjutavate õigusaktide koostamises. Euroopa Parlament ei peaks teostama järelevalvet selliste erakondade rahastamise üle, millesse kuulub enamik selle liikmeid.

Kaubanduslääbirääkimistel uue usalduse loomine läbipaistvuse kaudu

Rahvusvahelised kaubanduslääbirääkimised on Euroopa poliitikaga võrreldes kodanike jaoks veelgi kaugemad. Kaubanduslepingud seovad Euroopa Liitu korrapäraselt ning selliste otsuste muutmine võib olla keeruline, kui muutuvad poliitilised enamused või avalik arvamus. Kaubanduslepingute nimetatud kaugeleulatuva mõju tõttu peavad läbirääkimised veelgi enam vastama läbipaistvuse ja vastutuse kõrgeimatele standarditele. Kaubanduslääbirääkimiste läbipaistvuse vastu on väidetud, et salastatus võib muuta edukate läbirääkimiste pidamise lihtsamaks. Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO), ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) või Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) näited tõendavad aga, et rahvusvaheliste lepingute üle on võimalik edukalt läbirääkimisi pidada täielikult juurdepääsetavate avalike dokumentide ja isegi avalike menetlustega. Võttes arvesse kasvavat üleeuroopalist rahulolematust käimasolevate Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimiste ning laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu lõpuleviimisega, peaks Euroopa Liit kohandama asjaomaseid parimaid tavasid, et suurendada läbipaistvust, vastutust ja usaldusväärust kõigi oma kaubanduslääbirääkimiste puhul.

LISA: LOETELU ÜKSUSTEST VÕI ISIKUTEST, KELLELT RAPORTÖÖR ON TEAVET SAANUD

Järgnev loetelu on koostatud üksnes vabatahtlikkuse alusel ja arvamuse koostaja ainuvastutusel. Raportöör on saanud raporti ettevalmistamisel kuni selle vastuvõtmiseni komisjonis teavet järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Access Info Europe 49931835063-67 Andreas Pavlou – 02.05.2016, 21.11.2016
Alliance for Lobby Transparency and Ethics Regulation (ALTER-EU) 2694372574-63 hõlmab muu hulgas Access Info Europe, FoEE, CEO, LobbyControl – 27.01.2016, 10.03.2016, 06.07.2016, 23.09.2016, 05.10.2016, 28.10.2016, 29.11.2016, 07.02.2017, 02.03.2017
Bundesarbeitskammer Österreich (BAK) 23869471911-54 Alice Wagner, Julia Stroj – 13.09.2016, 23.09.2016
Corporate Europe Observatory (CEO) 5353162366-85 Olivier Hoedeman, Martin Pigeon, Pascoe Sabido, Margarida da Silva, Vicky Cann – 22.04.2015, 28.10.2016, 29.11.2016, 02.03.2017
Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu (CCBE) 4760969620-65 Simone Cuomo – 15.10.2015
Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) Carol Thomas
Democracy International e.V. 180184113990-05 Sophie von Hatzfeldt – 23.09.2016, 05.10.2016
Euroopa Avalike Suhete Konsultatsioonifirmade Assotsiatsioon (EPACA) 8828523562-52 Karl Isaksson, James Padgett – 16.03.2015, 27.02.2017
Baieri, Baden-Württembergi ja Saksimaa kohalike omavalitsuste ühised Euroopa bürood Caroline Bogenschütz, Christiane Thömmes - 16.02.2016
Frank Bold Society 57221111091-19 Bartosz Kwiatkowski – 10.03.2016, 06.07.2016, 09.09.2016, 13.09.2016, 23.09.2016, 05.10.2016, 27.10.2016, 21.11.2016, 02.03.2017, 10.03.2017
Friends of the Earth Europe (FoEE) 9825553393-31 Paul de Clerck, Fabian Flues, Myriam Douo – 27.01.2016, 10.03.2016, 06.07.2016, 23.09.2016, 05.10.2016, 28.10.2016, 29.11.2016, 07.02.2017, 02.03.2017
LobbyControl 6314918394-16

Nina Katzemich - 28.10.2016, 29.11.2016, 02.03.2017

Riparte il futuro

158241921709-39

Giulio Carini – 23.09.2016, 05.10.2016

Transparency International (TI)

501222919-71

Daniel Freund, Elsa Foucraut Yannik Bendel, Lola Girard, Carl Dolan – 25.02.2015, 03.09.2015, 15.12.2015, 01.03.2016, 15.03.2016, 02.05.2016, 01.07.2016, 06.07.2016, 09.09.2016, 27.10.2016, 28.10.2016, 29.11.2016, 06.02.2017, 02.03.2017, 10.03.2017

11.12.2015

RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS

põhiseaduskomisjonile

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta
(2015/2041(INI))

Arvamuse koostaja: Bernd Lange

ETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et Euroopa Liidu leping (ELi leping) tähistas uut etappi üha tihedama liidu sõlmimises, kus otsuseid tuleks teha võimalikult avatult ja kodanikule võimalikult lähedal (ELi lepingu artikkel 1); võtab arvesse liidusisest elavat avalikku arutelu käimasolevate kaubandusläbirääkimiste üle ja ELi kodanike väljendatud muresid ELi kaubanduspoliitika kujundamise pärast; on seisukohal, et ELi kaubanduspoliitika legitiimsuse tagamiseks tuleks teha enamat, et suurendada kaubanduspoliitika ja läbirääkimistega seotud teabe taset ning viisi, kuidas liikmesriigid ja komisjon vastavaid andmeid koguvad, neist teada annavad ja avalikustavad, tuletades samal ajal meelde, et tuleb saavutada tasakaal läbipaistvuse ja tõhususe vahel; on arvamusel, et kodanikke tuleks ka võimestada, et nad mõistaksid paremini poliitika kujundamist ja ELi halduse sisemist toimimist (k.a rahvusvahelise kaubanduse komisjonis (INTA)); tunneb seepärast heameelt komisjoni läbipaistvuse algatuse ja uue kaubandusstrateegia „Kaubandus kõigile” üle, mille eesmärk on muu hulgas luua suurem läbipaistvus kaubanduspoliitikas;
2. tuletab meelde, et kooskõlas ELi lepingu artikli 12 punktiga f riikide parlamentide rolli kohta ELis on loodud mitmesugused koostöövahendid, et tagada tõhus demokraatlik kontroll ELi õigusaktide üle kõikidel tasanditel; toonitab, et kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite sisukam kaasamine, mis vastab ELi toimimise lepingu artiklis 152 sätestatud ELi kohustusele tunnistada ja edendada sotsiaalpartnerite rolli, on eriti oluline, et saavutada suurem legitiimsus (k.a läbirääkimisjuhiste koostamise osas); toonitab sellega seoses, kui tähtis on tegelikult kaasata kõik huvirühmad koosolekute, infotundide ja muude ürituste abil ning optimeerida olemasolevate kaubanduslepingute rakendamises tegevaid riigisiseseid nõuanderühmi; palub komisjonil täiustada kõikide avalike konsultatsioonide kaasavust;

3. soovib, et komisjoni jätkuvad jõupingutused kõigi praeguste ja tulevaste kaubandusläbirääkimiste läbipaistvuse suurendamiseks hõlmaksid Euroopa Ombudsmani kui sõltumatu järelevalveorgani volituste tugevdamist;
4. kutsub nõukogu ja komisjoni üles kohustuma täiel määral ja kindlalt järgima Euroopa Parlamendiga tehtava lojaalse koostöö põhimõtet, esitades viivitamata ja asjakohaste kanalite kaudu täielikku ja täpset teavet liidu välistegevuse, kaasa arvatud liidu ühise kaubanduspoliitika kohta seoses otsuste tegemise ning esmase ja teise õiguse sätete rakendamisega; palub komisjonil võtta täiel määral arvesse Euroopa Parlamendi taotlusi institutsioonidevahelise kokkuleppe asjus, eelkõige neid, mis puudutavad selgete kriteeriumite kogumit kaubanduslepingute esialgse kohaldamise ja rakendamise jaoks; palub nõukogul need kriteeriumid kinnitada ja tagada, et kaubanduslepingute esialgne kohaldamine sõltub Euroopa Parlamendi eelnevast nõusolekust;
5. tuletab meelde, et lojaalse koostöö põhimõtet järgides peavad liit ja liikmesriigid täieliku vastastikuse austuse vaimus aitama üksteist teatavate ülesannete täitmisel (ELi lepingu artiklid 4 ja 13), sest see on eeltingimuseks, et Euroopa Parlament saaks nõuetekohaselt täita seadusandja ja eelarve kinnitaja ülesandeid, samuti poliitilise kontrolli (kontrolli) ja konsulteerimise funktsiooni (ELi lepingu artikkel 14); märgib, et Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel on küll sõlmitud institutsioonidevaheline koostöökokkulepe, kuid parlamendi ja nõukogu vahel samaväärne kokkulepe puudub, ja see on kontrollimisel teataval määral takistuseks;
6. väljendab heameelt selle üle, et INTA-komisjon ja Euroopa Komisjoni kaubanduse peadirektoraat on teinud koos ennetavalt tööd selleks, et tõhustada koostööd, kehtestada parimad tavad ja täiustada suhtluskanaleid, ning selle üle, et selline koostöö on osutunud eriti kasulikuks kaubandusläbirääkimiste jälgimisel INTA-komisjoni alaliste raportööride ja sihipärase järelevalve rühmade poolt; toonitab komisjoni hiljutist tegevust kaubandusläbirääkimiste läbipaistvuse suurendamiseks; on sellegipoolest veendunud, et nõukogu ja komisjon võiksid oma töömeetodeid veelgi paremaks muuta, et teha Euroopa Parlamendiga paremat koostööd kõigi ühise kaubanduspoliitikaga seotud küsimuste ja läbirääkimiste kohta käivatele dokumentidele juurdepääsu, teabe ja otsuste vastuvõtmise asjus (näiteks teave läbirääkimiste kohta, kaasa arvatud kohaldamisala analüüs, volitused ja läbirääkimiste areng, kaubanduslepingud kui segalepingud või ainuõiguslikud lepingud ja nende esialgne kohaldamine, kaubandus- ja/või investeerimislepingutega asutatud organite tegevus ja vastu võetud otsused, eksperdikohtumised ning delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid); peab sellega seoses kahetsusväärseks, et nõukogu ei ole Euroopa Parlamendi liikmetele kättesaadavaks teinud kõigi praegu läbiraagivate lepingute läbirääkimisvolitusi, kuid tunneb heameelt selle üle, et viimaks on pärast aastaseid läbirääkimisi komisjoni ja parlamendi vahel, mille teemaks oli juurdepääs dokumentidele, mis on seotud Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) üle peetavate läbirääkimistega, saavutatud operatiivkokkulepe, millega antakse juurdepääs kõikidele EP liikmetele, mistõttu on TTIP kõnelused siiani läbipaistvaimad; tunneb seetõttu heameelt komisjoni kavatsuse üle kasutada praegust TTIP läbipaistvuse algatust mudelina kõigi kaubandusläbirääkimiste jaoks, mis on nii visandatud kaubandustrateegias „Kaubandus kõigile“; märgib, et määrusega (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele) antakse tavakodanikele väga ulatuslikud õigused dokumentidele juurdepääsuks, mis võib olla palju laiem kui praegu EP liikmetele antav juurdepääs;

7. rõhutab, et Euroopa Kohtu osutuse kohaselt tuleneb läbipaistvuse nõue ELi sisese valitsemistava demokraatlikust olemusest, ning et kaubanduslääbirääkimiste puhul, kus konfidentsiaalne teave ei ole kättesaadav avalikkusele, peab sellele olema juurdepääs parlamendiliikmetel, kes kodanike nimel kontrollivad kaubanduspoliitikat; on seetõttu seisukohal, et juurdepääs salastatud teabele on Euroopa Parlamendile kontrolli jaoks väga oluline, ja parlament omakorda peaks täitma kohustust sellist teavet nõuetekohaselt hallata; on arvamisel, et dokumentide salastatuks liigitamise kohta peaksid kehtima selged kriteeriumid, vältimaks mitmetimõistetavust ja meelevaldseid otsuseid, ja et dokumendi salastatus tuleks kustutada niipea, kui selline liigitus ei ole enam vajalik; märgib, et Euroopa Kohtu praktikast nähtub selgelt, et kui ELi institutsioonist pärit dokumendile kehtib üldsuse juurdepääsuõiguse erand, peab institutsioon selgesõnaliselt põhjendama, miks juurdepääs sellele dokumendile võiks konkreetset ja tegelikult kahjustada erandiga kaitstavat huvi, ning et oht peab olema mõistlikult eeldatav ja mitte pelgalt hüpoteetiline; palub, et komisjon rakendaks Euroopa Ombudsmani 2015. aasta juuli soovitusi eelkõige läbirääkimistega seotud dokumentidele juurdepääsu osas;
8. on arvamisel, et EL peab asuma kaubanduslääbirääkimiste läbipaistvuse suurendamisel juhtima, ja mitte ainult kahepoolsete, vaid võimaluse korral ka mõne- ja mitmepoolsete protsesside puhul, seades sihiks vähemalt samaväärse läbipaistvuse kui Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames korraldatud kõnelustes; toonitab siiski, et komisjon peab veenma ka läbirääkimispartnereid omalt poolt läbipaistvust suurendama, et tagada protsessi vastastikkus, mille puhul ei satuks ohtu ELi läbirääkimispositsioon, ning lisama soovitud tasemel läbipaistvuse võimalike läbirääkimispartneritega läbiviidavasse analüüsi; toonitab, et suurem läbipaistvus on kõigi ELi rahvusvaheliste läbirääkimispartnerite ja huvirühmade huvides, ja et see võib tugevdada üleilmset toetust eeskirjadepõhisele kaubandusele;
9. tuletab meelde, kui oluline on ühise kaubanduspoliitika jaoks võimalus arvestada ELi statistikaga, mis on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 338 lõikega 2, ning mõjuhinnangute ja jätkusuutlikkuse mõjuhinnangutega, mis vastavad erapooletuse ja usaldusväärse kõrgeimatele standarditele kui põhimõttele, millest tuleks juhinduda kõigi vastavate läbivaatamiste puhul komisjoni parema õigusloome poliitika raames; on arvamisel, et kõigi sektorite mõjuhinnangud annaksid ELi kaubanduslepingutele suurema usaldusväärse ja legitiimsuse;
10. rõhutab, et komisjon peab edendama liidu üldhuvet, seda peavad juhtima liikmed, kes valitakse nende pädevuse ja sõltumatuse tõttu, ning hoiduma kõigest, mis on kokkusobimatu komisjoni kohustuste laadiga (ELi lepingu artikkel 17); kiidab heaks algatused, mille eesmärk on parem läbipaistvus, vastutus ja usaldusväärus, kaasa arvatud komisjoni 25. novembri 2014. aasta otsused ja uus hoog, mis anti läbipaistvusregistrile, mis peaks olema kohustuslik ja siduv kõigi ELi institutsioonide, organite ja asutuste jaoks; peab tervitatavaks edasist arutelu olemasoleva läbipaistvusregistri – ELi lobistide registri – täiustamise üle, et seadusloome protsess oleks faktipõhisem ja läbipaistvam nii kodanike kui ka huvirühmade jaoks; nõuab sellega seoses, et Euroopa Parlament koordineeriks lobitöö, vabauhenduste, ametiühingute ja erihuvirühmade tegevusega seotud läbipaistvuse suurendamise meetmeid institutsioonides;
11. on kindlalt veendunud, et läbipaistvus, usaldusväärus ja eetiline käitumine, vastutus ja hea juhtimistava peaksid olema inspiratsiooniks kõigi ELi haldus- ja poliitiliste algatuste

puhul ja neis algatustes peavoolustatud, ning on seisukohal, et tuleks püüda jätkuvalt pühenduda rangematele aususstandarditele ja teha nende nimel institutsioonide vahel koordineeritud tööd, ja et näiteks komisjon ei tohiks võtta vastu niisuguseid suuniseid rakendavaid õigusakte, mis oleksid vastuolus parlamendi ja nõukogu seisukohaga;

12. usub, et ELi eetilise käitumise usaldusväarsust hindavad kodanikud eelkõige seoses sellega, kas ELi poliitilised algatused on kooskõlas ELi sisehaldusstandarditega; tunnustab selles osas ELi korrupsioonivastase võitluse ja rikkumisest teatajate kaitse sisestandardeid;
13. on arvamusel, et Euroopa Parlament peaks tegema sihipärasemat koostööd Euroopa Kohtu, Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Komisjoni Pettustevastase Ametiga, et anda vastastikku üksikasjalikult aru ühise kaubanduspoliitika arengust nende volituste ja kohustuste raames.

**NÕUANDVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	10.12.2015
Lõpphääletuse tulemus	+: 33 -: 0 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Maria Arena, David Borrelli, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Santiago Fisas Ayxelà, Karoline Graswander-Hainz, Ska Keller, Jude Kirton-Darling, Gabrieliuss Landsbergis, Bernd Lange, Emmanuel Maurel, Emma McClarkin, Artis Pabriks, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Viviane Reding, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Adam Szejnfeld, Hannu Takkula, Iuliu Winkler
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Klaus Buchner, Dita Charanzová, Nicola Danti, Sander Loones, Lola Sánchez Caldentey, Ramon Tremosa i Balcells, Marita Ulvskog, Wim van de Camp, Jarosław Wałęsa
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Edward Czesak, Eleonora Evi, Maurice Ponga, Dario Tamburrano, Derek Vaughan, Flavio Zanonato

2.12.2015

EELARVEKONTROLLIKOMISJONI ARVAMUS

põhiseaduskomisjonile

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta
(2015/2041(INI))

Arvamuse koostaja: Tamás Deutsch

ETTEPANEKUD

Eelarvekontrollikomisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et läbipaistvus, vastutus ja usaldusväarsus on ELi institutsioonides hea valitsemistava edendamise ning ELi ja selle otsustusprotsessi toimimise suurema avatuse tagamise peamised ja üksteist täiendavad elemendid;
 - B. arvestades, et kodanike usaldus ELi institutsioonide vastu on demokraatia, hea valitsemistava ja tulemusliku poliitikakujundamise jaoks põhjaneva tähtsusega;
 - C. arvestades, et ELis on vaja on vähendada puudujääke vastutuse tagamisel ja hakata rakendama rohkem koostõiseid kontrollivorme, milles oleksid ühitatud demokraatliku järelevalve, kontrolli ja auditi meetmed ning millega tagatakse ühtlasi suurem läbipaistvus;
 - D. arvestades, et korruptsioonil on tuntavad rahalised tagajärjed ning korruptsioon on tõsiseks ohuks demokraatiale, õigusriigile ja avaliku sektori investeeringutele;
 - E. arvestades, et läbipaistvus, vastutus ja usaldusväarsus peaksid olema ELi institutsioonide tegevuse juhtpõhimõtted;
1. nõuab, et avalikus sektoris üldiselt ja eriti ELi institutsioonides tõhustataks korruptsiooni tõkestamise meetmeid ja korruptsioonivastast võitlust, kasutades terviklikku lähenemisviisi, milleks tuleb üldsusele võimaldada parem juurdepääs dokumentidele ning rakendada rangemaid reegleid huvide konfliktide suhtes, toetada uurivat ajakirjandust ja korruptsioonivastaseid kontrollorganeid, võtta kasutusele läbipaistvusregistrid või neid täiendada, näha õiguskaitsemeetmete jaoks ette piisavad vahendid ning parandada ka koostööd liikmesriikide vahel ja asjaomaste kolmandate riikidega;

2. kutsub kõiki ELi institutsioone üles parandama oma menetlusi ja tavasid, mille eesmärk on kaitsta liidu finantshuve, ning anda aktiivne panus tulemustele orienteeritud eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusse;
3. rõhutab, et vaja on suurendada usaldusväärust ja parandada eetikaraamistikku käitumisjuhendite ja eetiliste põhimõtete parema rakendamise abil, et tugevdada kõigis ELi institutsioonides ja ametites ühtset ja hästi toimivat usaldusvääruse kultuuri;
4. toetab sõltumatu struktuuri loomist, mille eesmärk oleks teostada järelevalvet erinevate käitumisjuhendite ja rikkumisest teatajate kaitse korra kohaldamise üle, pidades silmas maksimaalselt kõrgeid kutse-eeetika norme seoses avaliku sektori vastutusraamistiku ja halduse tulemuslikkuse tugevdamisega parema juhtimise põhimõtete ja struktuuride rakendamise abil kõigil tasanditel;
5. peab kahetsusväärseks seda, et nõukogu ei ole seniajani käitumisjuhendit vastu võtnud; on seisukohal, et kõik ELi institutsioonid peaksid vastu võtma ühise käitumisjuhendi, kuna see on institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusvääruse jaoks hädavajalik; palub neil ELi institutsioonidel ja asutustel, kellel ei ole veel käitumisjuhendit, koostada selline dokument nii kiiresti kui võimalik;
6. nõuab, et need ELi institutsioonid, sealhulgas Euroopa Parlament, kes on käitumisjuhendi kehtestanud, tõhustaksid selle rakendamise meetmeid, nt majanduslike huvide deklaratsioonidega seotud kontrole;
7. palub kõigil ELi institutsioonidel rakendada personalieeskirjade artiklit 16, avaldades igal aastal teabe ELi administratsioonist lahkunud kõrgete ametnike kohta ja loetelu huvide konfliktide kohta; nõuab, et eespool nimetatud sõltumatu struktuur hindaks inimese ELi teenistuses töötamise ja tema järgneva uue töökoha ühtesobivust või olukordi, kus avalikud teenistujad ja Euroopa Parlamendi endised liikmed siirduvad avalikust sektorist erasektorisse tööle (nn pöördukse efekt), ning huvide konflikti tekkimise võimalust, samuti määraks kindlaks selgepiirilised ooteajad (*cooling-off periods*), mille pikkus peaks hõlmama vähemalt üleminekutoetuste maksmise perioodi ja mille vältel on ametnikud ja Euroopa Parlamendi liikmed kohustatud käituma usaldusväärset ja diskreetselt või järgima uuele töökohale asudes teatavaid tingimusi; nõuab, et eespool nimetatud struktuur koosneks institutsioonivälisest sõltumatutest ekspertidest, tagamaks, et ta saab oma ülesandeid täita täiesti sõltumatult;
8. tuletab meelde üldpõhimõtet, mille kohaselt peetakse igäüht süütuks seni, kuni tema süüd ei ole seaduse kohaselt tõendatud;
9. ergutab ELi institutsioone ja asutusi kõrvuti muude teadlikkuse suurendamise meetmetega suurendama oma ametnike teadlikkust huvide konflikti vältimise poliitikast ning lisama usaldusvääruse ja läbipaistvuse kohustuslike küsimustena värbamismenetlustesse ja tulemusvestlustesse; on seisukohal, et huvide konflikti käsitlevates õigusaktides tuleks teha vahet valitud esindajate ja ametnike vahel; on veendunud, et ka liikmesriikides peaksid olema sellised õigusaktid ametnike ja avalike teenistujate kohta, kes osalevad ELi toetuse haldamises ja järelevalves; kutsub komisjoni üles esitama selles küsimuses õigusliku aluse eelnõu;
10. tunnustab komisjoni otsust suurendada läbipaistvust oma eksperdirühmade süsteemi

parandamise kaudu, eelkõige ekspertide valiku korra osas, töötades välja uue huvide konfliktide vältimise poliitika isikuliselt nimetatavate ekspertide jaoks, andes sellega Euroopa Parlamendile võimaluse vahetult kontrollida nende ametissenimetamist; võtab teadmiseks nõude, et vajaduse korral registreeritakse eksperdid läbipaistvusregistris; nõuab siiski tungivalt, et komisjon võtaks eksperdirühmade suhtes praegu kehtivate horisontaalsete eeskirjade muudatuste kavandamisel arvesse nii Euroopa Ombudsmani soovitusi eksperdirühmade koosseisu kohta kui ka komisjoni eksperdirühmade koosseisu ja nende registri hetkeseisu käsitlevas uuringus esitatud soovitusi, et luua süstemaatilisem ja läbipaistvam lähenemisviis; palub komisjonil pidada Euroopa Parlamendiga enne kõnealuste eeskirjade ametlikku vastuvõtmist dialoogi, eelkõige seoses eelarvekontrollikomisjoni ja õiguskomisjoni poolt selles küsimuses peatselt esitatava raportiga; ergutab ELi ameteid kaaluma sarnaste reformide läbiviimist;

11. on seisukohal, et lobitöö läbipaistvuse suurendamiseks tuleb rakendada uusi abinõusid nende eetiliste probleemide lahendamiseks, mis on seotud lobitöö poliitilise rolli ning lobitöö tavade ja mõjuga, samuti abinõusid usaldusvääruse paremaks tagamiseks; teeb ettepaneku kehtestada kõigis ELi institutsioonides ühised eeskirjad lobitöö tegemisele;
12. on veendunud, et läbipaistvust tuleks suurendada ELis tehtava lobitöö kohta nn seadusandliku jalajälje (*legislative footprint*) loomisega; nõuab ettepaneku esitamist, mis võimaldaks avaldada kõik õigusaktide väljatöötamise protsessi eri etappe hõlmavad dokumendid ja mis oleks märk täielikust üleminekust aastaks 2016 lobitööd käsitlevalt vabatahtlikult registrilt kohustuslikule ELi registrile kõigi ELi institutsioonide puhul;
13. kutsub nõukogu üles ELi läbipaistvusregistriga liituma;
14. on sellega seoses seisukohal, et kohustuslik ELi register peab sisaldama selgeid nõudeid selle kohta, millist laadi teavet talletada: see tähendab täpset ja regulaarselt ajakohastatavat teavet lobitöö ja seadusandliku töö olemuse kohta ning üksikasjalikke andmeid ELi õigust ja poliitikakujundamist puudutavate lobikontaktide ja -sisendite kohta; on veendunud, et kuritarvituste vastaste sanktsioonide süsteem tuleb välja töötada Euroopa Parlamendi järelevalve all; palub komisjonil viivitamata esitada kohustuslikku registrit käsitlevad ettepanekud;
15. nõuab, et kõik need ELi institutsioonid, kes ei ole seda veel teinud, võtaksid viivitamata vastu sise-eeskirjad rikkumisest teatamise kohta ning kujundaksid ühise arusaama oma kohustustest, keskendudes rikkumisest teatajate kaitsele; palub pöörata ärisaladuse kaitse direktiivi kontekstis eritähelepanu rikkumisest teatajate kaitsele; palub komisjonil edendada õigusakte, milles käsitletakse rikkumisest teatajate kaitse miinimumtasest ELis; kutsub institutsioone üles muutma personalieeskirju, tagamaks, et nendega mitte üksnes ei kohustataks ametlikult ametnikke igasugustest eeskirjade eiramistest teatama, vaid et nendega sätestataks ka rikkumisest teatajate piisav kaitse; kutsub institutsioone üles viivitamata rakendama personalieeskirjade artiklit 22c;
16. kutsub ELi institutsioone üles avalike hangete puhul täpselt rakendama meetmeid, mis on seotud kaalutusõiguse ja menetlusest kõrvalejätmisega, korraldama igal juhtumil asjakohaseid taustakontroleid ning kohaldama menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumi, et ettevõtteid huvide konfliktide korral kõrvale jätta – kõik need sammud on olulised ELi finantshuvide kaitsmiseks;

17. on veendunud, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlus on liidu kodanike ees oluline demokraatliku aruandekohustuse täitmise vahend; tuleb meelde, et seni on eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlustes korduvalt esinenud raskusi, mille põhjuseks on puudulik koostöö nõukoguga; on kindlalt seisukohal, et institutsioonide efektiivne eelarvekontroll ja demokraatlik aruandekohustus eeldavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu koostööd;
18. rõhutab, et nõukogu peab olema sarnaselt teistele institutsioonidele vastutustundlik ja läbipaistev;
19. märgib, et ELi institutsioonide aastaaruannetel võiks olla oluline roll läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusvärsuse põhimõtete järgimises; nõuab, et ELi institutsioonid lisaksid oma aastaaruannetesse standardse peatüki nende komponentide kohta;
20. peab komisjoni esimest iga kahe aasta tagant esitatavat korruptsioonivastast aruannet paljulubavaks katseks jõuda korruptsiooni probleemide suuremale selgusele, hõlmates selle kõiki mõõtmeid, töötada välja tõhusad meetmed korruptsiooni vastu võitlemiseks ning luua soodsad tingimused avaliku sektori vastutuse suurendamiseks ELi kodanike ees; rõhutab sellega seoses veel kord ELi nulltolerantsi poliitika tähtsust võitluses pettuse, korruptsiooni ja sobingute vastu; peab siiski kahetsusväärseks seda, et aruanne ei sisalda ELi institutsioonide endi korruptsioonivastase võitluse poliitikat;
21. märgib, et korruptsiooni keerukas ja mitmepalgeline olemus on demokraatiale ja õigusriigile ohtlik ning korruptsioon pärsib ja kahjustab ELi majandust, usaldatavust ja mainet (eelkõige asjaolude varjamise ning survega, et algsetest poliitilistest eesmärkidest hälbitaks või käitutaks teataval soovitud moel);
22. nõuab, et komisjon teostaks hiljemalt oma teises korruptsioonivastases aruandes poliitiliste meetmete rakendamise keskkonna täiendava analüüsi nii ELi institutsioonide kui ka liikmesriikide tasandil, et selgitada välja iseloomulikud kriitilised tegurid, kergesti rünnatavad alad ja korruptsiooni soodustavad riskitegurid;
23. palub komisjonil pöörata sellega seoses eritähelepanu huvide konflikti ja korruptiivse tegevuse ennetamisele detsentraliseeritud asutuste puhul, mis on eriti haavatavad, võttes arvesse asjaolu, et nad on avalikkusele suhteliselt tundmatud ja asuvad üle ELi laiali;
24. kordab oma nõudmist¹, et komisjon annaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule kaks korda aastas aru selle kohta, kuidas ELi institutsioonid rakendavad oma korruptsioonivastast sisepoliitikat, ning ootab huviga järgmist sellekohast aruannet 2016. aasta alguses; palub komisjonil lisada aruandesse peatükk ELi institutsioonide korruptsioonivastase võitlusega seotud tegevuse tulemuste kohta; on arvamusel, et komisjoni tulevased korruptsioonivastased aruanded peaksid alati hõlmama kõiki ELi institutsioone ja asutusi;
25. on seisukohal, et Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) on korruptsioonivastases võitluses keskne roll, ning on seetõttu veendunud, et ülimalt tähtis on tagada kõnealuse ameti töö tõhusus ja sõltumatus; soovib vastavalt OLAFi määrusele anda OLAFi

¹ Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2015. aasta resolutsioon Euroopa Liidu finantshuvide kaitset ja pettustevastast võitlust käsitleva 2013. aasta aruande kohta (Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0062).

järelevalvekomiteele juurdepääs teabele, mida tal on vaja, et täita oma volitusi OLAFi tegevuse järelevalvega seoses, ja tagada talle eelarvealane sõltumatus;

26. nõuab, et EL taotleks nii ruttu kui võimalik Euroopa Nõukogu riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) liikmeks astumist ja et Euroopa Parlamenti hoitaks selle taotlusega seotud edusammudega kursis;
27. palub komisjonil viivitamata täita ÜRO korrupsioonivastase konventsiooni kohast aruandekohustust;
28. innustab liikmeriike tõhustama koostööd eesmärgiga vahetada oskusteavet ja häid tavasid, tugevdada rahvusvahelisi kokkuleppeid õigus- ja politseikoostöö vallas ning ühendada ELi, ÜRO, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni ning Euroopa Nõukogu jõud, et töötada välja korrupsiooni vastu võitlemise kooskõlastatud meetmed;
29. tunnustab Europoli ja Eurojusti olulist rolli organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas korrupsiooni vastu võitlemises; on veendunud, et kõnealustele ametitele tuleks anda täiendavad volitused selles valdkonnas meetmete võtmiseks, eriti mis puudutab piiriüleseid juhtumeid; soovib anda Euroopa Prokuratuurile volitused organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas korrupsiooni vastu võitlemisega seoses; rõhutab, et Euroopa Prokuratuuri ülesandeid ja kohustusi tuleks veelgi täpsustada, et vältida tema töö võimalikku kattumist liikmesriikide ametiasutuste tööga.

**NÕUANDVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	1.12.2015
Lõpphääletuse tulemus	+: 21 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Nedzhmi Ali, Inés Ayala Sender, Ryszard Czarnecki, Dennis de Jong, Tamás Deutsch, Martina Dlabajová, Jens Geier, Ingeborg Gräßle, Bogusław Liberadzki, Verónica Lope Fontagné, Monica Macovei, Georgi Pirinski, Claudia Schmidt, Igor Šoltes, Marco Valli, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Benedek Jávor, Marian-Jean Marinescu, Julia Pitera, Miroslav Poche, Patricija Šulin

8.12.2015

KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS

põhiseaduskomisjonile

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta
(2015/2041(INI))

Arvamuse koostaja: Nessa Childers

ETTEPANEKUD

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

Üldised teemad

1. tuletades meelde oma 22. oktoobri 2014. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2015. aasta üldeelarve projekti kohta, rõhutab, et on vaja seaduslikult siduvat raamistikku, mis asendaks teatise „Komisjoni eksperdirühmade raamistik: horisontaalsed eeskirjad ja avalik register”¹, et saavutada kohaldatavate eeskirjade täielik ja järjekindel rakendamine kõigis komisjoni peadirektoraahtides;
2. rõhutab, et ettevõtete ja teadusasutuste vahelist avaliku ja erasektori partnerlust käsitleva ELi uuringupoliitika üldeesmärk on vastuolus ELi reguleerivate asutuste vajadusega tööstustoodete sõltumatu uurimise järele; palub komisjonil uurida süsteemseid kaitsemeetmeid huvikonfliktide vältimiseks tööstustoodete reguleerimise ja poliitika jõustamise valdkonnas;
3. palub komisjonil lahendada reguleeritud toodete avaliku riskihindamisega seotud struktuurne huvikonflikt, sest praegu põhineb nende toodete hindamine valdavalt või täielikult taotlejate või nende palgatud kolmandate osaliste uuringutel, samas kui sõltumatud uurimistulemused jäetakse pahatihti tähelepanuta või lükatakse tagasi; rõhutab, et tootjad peaksid ikkagi uuringuid esitama, kusjuures õigluse tagamiseks tuleks kulud suurettevõtete ja VKEde vahel jagada suhtelise turuosa põhjal, kuid kõik hindajad peaksid olema kohustatud oma hinnangutes täielikult arvestama sõltumatuid, vastastikuse eksperdi hinnangu saanud teadustulemusi;

¹ Teatis C (2010)7649, 10.11.2010.

4. kiidab heaks erasektori investeeringud teadus- ja arendustöösse; tuletab meelde, et enamik eksperte on osalenud erasektori rahastatud uurimisprojektides; samuti tuletab meelde, et eksperditeadmised on napp ressurss, mida ei tohiks eksperdirühmadele kättesaamatuks muuta;

Rahvusvahelised küsimused

5. palub komisjonil aegsasti avaldada ja laiali saata avalikud kutsed taotluste esitamiseks kõigis eksperdirühmades osalemiseks (mille eeltingimus on läbipaistvusregistri registreerumine), ning tagada, et täidetakse OECD avalikus teenistuses huvide konfliktide vältimise suuniseid ja kontrollitaks nende täitmist igal aastal nõuetekohase hoolega;
6. soovib komisjonil Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) rahvusvahelise vähiuuringute keskuse eeskujul kehtestada nn kutsutud spetsialisti staatus, mis võimaldab kasutada väljaspoolseid erialateadmisi ning samas vältida eksperdirühmade liikmete hääletus- ja arvamuste koostamise õigustest tulenevaid tegelikke, võimalikke ja ilmseid huvide konflikte;
7. nõuab, et kõik asjaomased ELi institutsioonid rakendaksid WHO tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni artikli 5 lõiget 3, kus öeldakse, et konventsiooniosalised peavad kaitsma tubakatarbimise piiramise põhimõtteid tubakatööstuse äri- ja muude huvide eest kooskõlas vastavates suunistes toodud soovitusetega; nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks hinnangud kontserniga Philip Morris International Cooperation Inc. (PMI) ja teiste tubakatootjatega sõlmitud lepingute kohta ning WHO raamkonventsiooni rakendamise mõjuhinnangu; on pettunud, et komisjoni ja British American Tobacco e-kirjavahetus, mis hiljuti avaldati, oli tugevasti kärbitud;
8. on veendunud, et PMI lepingu üle ei tohiks läbirääkimisi pidada enne, kui korraldatakse avalik ja läbipaistev arutelu lepingu kohta avaldatud hinnangu üle; palub komisjonil uurida, millised on alternatiivid;
9. on seisukohal, et olukorras, kus komisjon ei ole mõjuhinnangut tähtajaks avaldanud, ei piisa tubakatööstusega sõlmitud salakaubanduse ja võltsimise vastu võitlemise lepingust tubakasalakaubanduse tõkestamiseks, eelkõige arvestades tubakatoodete direktiivi artiklit 15 ja WHO raamkonventsiooni osaliste vastu võetud WHO protokolliga tubakatoodetega ebaseadusliku kauplemise tõkestamise kohta;
10. rõhutab, et kooskõlas WHO tubakatoodetega ebaseadusliku kauplemise tõkestamise protokolliga artikli 8 lõikega 2 on vaja tubakatööstusest sõltumatut salasigarettide kindlakstegemise ja jälitamise süsteemi, eelkõige seetõttu, et konfiskeeritud salakauba kohta ei koostata sõltumatuid laborihinnanguid, ning arvestades tootjate huvi, et konfiskeeritud kaup tunnistataks salakaubanduse ja võltsimise vastase võitluse lepingu kohaselt võltsinguks, mille tulemusel EL kaotab tollitulu;

Lobiteemad

11. palub komisjonil tagada avalikkuse juurdepääs lobitegevust puudutavale teabele, et suurendada ELi institutsioonide otsustamisprotsessi läbipaistvust ja terviklikkust; usub, et avalik juurdepääs lobitegevust käsitlevale teabele on ELi kodanike oluline õigus, mis on demokraatia nõuetekohaseks toimimiseks vajalik;

12. palub, et ELi institutsioonid ja nende töötajad, samuti ELi asutused hoiduksid registreerimata lobistide kutsumisest kuulamistele ja muudele ametlikele üritustele; palub, et niisugused eeskirjad hõlmaksid ka komisjoni Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) läbirääkimisterühma;
13. palub, et ELi asutused looksid avalikult juurdepääsetava internetihoidla kõigi sidusrühmade seisukohti selgitavate dokumentide jaoks ning et kõiki registreeritud lobiste kohustataks paigutama sellesse hoidlasse koopia kõigist seisukohadokumentidest, mille nad institutsioonide liikmetele või töötajatele edastavad;

ELi teemad

14. on seisukohal, et kasvava euroskeptitsismi tingimustes on eriti oluline suurendada üldsuse usaldust ELi institutsioonide ja neis töötavate inimeste vastu ning et kindel hoolitsemine läbipaistvuse eest, institutsioonide aususe tagamine ja võitlus korruptsiooni vastu on ülimalt tähtis;
15. tuletab meelde, et 2014. aasta Eurobaromeetri uuringu kohaselt on 70 % ELi üldsusest veendunud, et liidu institutsioonides esineb korruptsiooni, ning palub seetõttu institutsioonidel tegutseda üldsuse usalduse suurendamise nimel;
16. palub komisjonil eelkõige läbi vaadata oma 2002. aasta teatis huvitatud osalistega peetavate konsultatsioonide üldpõhimõtete ja miinimumnõuete kohta¹;
17. palub komisjoni presidendil laiendada volinike ja peadirektorite suhtes kehtestatud uusi läbipaistvusmeetmeid ka teistele õigusloomeprotsessiga tihedalt seotud ja korrapäraselt sidusrühmadega kohtuvatele kõrgematele ELi ametnikele, näiteks üksusejuhatajatele;
18. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaselt on üksikisikul õigus avalikele dokumentidele juurde pääseda, ning kritiseerib asjaolu, et üks Euroopa Liidu institutsioonide peamisi läbipaistvusprobleeme on nende endi sagedane keeldumine dokumentidele ja teabele ligipääsu andmisest;
19. palub komisjonil uurida, milliseid võimalusi seadusandlike aktide ning institutsioonilise ja halduskorralduse raames leidub, ja astuda konkreetseid samme raamistiku loomiseks, mis võimaldaks paremat haldust ja esindaks selgelt tulevasi põlvkondi, et nende õigusi ELi tasandi otsustusprotsessis ja poliitikas paremini arvesse võtta;
20. rõhutab, et komisjon peaks suurendama teaduslike nõuannete ausat kasutamist, eelkõige hoidudes poliitilise tasakaalu taotlemisest ja toetudes pigem kõige objektiivsemale ja autoriteetsemale kättesaadavale teabele;
21. palub komisjonil lihtsustada juurdepääsu teabele ja tagada suurem läbipaistvus erandeid käsitlevate eeskirjade kohaldamisel, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 4;
22. soovib tungivalt, et kavandamise ja otsustamise kohustustega teaduslike nõukogude täisliikmeks kandideerivad eksperdid läbiksid viieaastase ooteaja, mille jooksul neil ei tohi

¹ COM(2002)0704, 11.12.2002.

olla ärihuvisid;

23. kiidab heaks komisjoni otsuse nõuda, et volinikud avaldaksid teabe endi ja oma kabineti liikmete kohtumistest organisatsioonide ja üksikisikust ettevõtjatega ELi poliitika ja selle rakendamise teemadel;
24. palub komisjonil hoolitseda, et oleks tagatud juurdepääs dokumentidele ja teabele, mis käsitlevad ametlikke märgukirju ja liikmesriikide vastu alustatud rikkumismenetlusi ning Euroopa Kohtu otsuste rakendamist;
25. võtab teadmiseks ja kiidab heaks komisjoni jõupingutused TTIP läbirääkimiste läbipaistvuse suurendamiseks ning kutsub komisjoni üles neid püüdlusi suurendama ja tagama kõigi EP liikmete hõlpsa juurdepääsu läbiräägitavatele tekstidele;
26. nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident, kes vastutab parema õigusloome, institutsioonidevaheliste suhete, õigusriigi põhimõtete ja põhiõiguste harta eest, täidaks oma lubaduse ja esitaks kauem viivitamata ettepanekud institutsioonidevahelise kokkuleppe sõlmimiseks kohustusliku läbipaistvusregistri kohta, kaasa arvatud nõuetekohane karistusmehhanism juhuks, kui organisatsioonid eeskirju ei täida; palub nõukogul liidu kaasseadusandjana läbipaistvusregistrit täita;

Eksperdiarvamused

27. teeb ettepaneku, et ebasoodsate teadustulemuste valikulisest varjamisest tulenevate probleemide lahendamiseks tuleks tulemuste õigusloome- ja poliitikaprotsessis arvessevõtmise tingimuseks seada teadusuuringute ja teaduslike katsete eelnev registreerimine, kusjuures täpsustatakse nende ulatus ja kavandatav lõpetamistähtaeg;
28. avaliku otsustamisprotsessi aususe kaitsjana tunneb muret majandushuvide esindajate eksitava registreerimise pärast eksperdirühmades, kuna see moonutab selliste huvide esindajate suhtelist ja absoluutarvu ning tekitab tasakaalustamatust võrreldes mittemajanduslike huvide esindatusega;
29. soovib komisjonil hoolitseda selle eest, et konsultatsioonid hõlmaksid avatud küsimusi, mis soodustaksid sisulist poliitikaarutelu, selle asemel et püüda üksnes poliitikasuundadele või juba tehtud valikutele kinnitust leida; palub komisjonil tagada konsultatsioonidel tasakaalustatud osalemine, mis kajastab sidusrühmade mitmekesisust;
30. leiab, et osaluse tegelikuks tasakaalustamiseks tuleks taotluskutsete avaldamisel püüda suunata need asjaomaste eksperditeadmiste eri sektoritele, olgu siis tegemist teadusringkondade või kodanikuühiskonnaga;
31. tervitab komisjoni teadaannet eksperdirühmade liikmete liigituse läbivaatamise kohta eksperdirühmade registris; arvab, et seejuures tuleks liikmete liigitus viia vastavusse läbipaistvusregistris kasutatava liigitusega;
32. palub komisjonil kehtestada õiguslikult siduvad meetmed ja sanktsioonid, et tagada eksperdirühmade ja teiste komisjoni nõustavate üksuste koosseisu täpne ja järjekindel tasakaal, võttes nõuetekohaselt arvesse osalejate eksperditeadmiste taset ja ajakohaseid kogemusi arutatavates valdkondades, ning nende üksuste liikmete liigitamine vastavalt

esindatavate huvide iseloomule, kooskõlas Euroopa Ombudsmani omaalgatusliku uurimise (OI/6/2014/NF) põhjal antud soovitustega;

33. peab eksperdirühmade tegevuse ja arutelude avaldamise üldist taset puudulikuks; palub komisjonil hoolitseda selle eest, et õigeaegselt ja kokkuvõtlikult tehtaks kättesaadavaks üksikasjalikum teave, eelkõige alamrühmade kohta; nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks oma veebisaidil ekspertide huvide deklaratsioonid ja eksperdirühmade kohtumiste protokollid;
34. kiidab heaks komisjoni kindla kavatsuse kehtestada uued sätted isikuliselt eksperdirühmade liikmeks nimetatute huvikonfliktide kohta; rõhutab, et kõik eksperdid peavad esitama huvide deklaratsiooni, mis avaldatakse eksperdirühmade registris;
35. palub komisjonil jälgida ekspertide sõltumatust kogu nende kohustuste täitmise aja, arvestades, et selle aja jooksul võivad tekkida majandushuvid;
36. mõönab, et eksperdirühmad vajavad juurdepääsu parimatele teaduslikele andmetele;
37. leiab, et äärmiselt spetsiifiliste eksperditeadmiste nõudmine ei ole piisav põhjendus taotluste esitamise kutsest loobumiseks;

Asutused

38. rõhutab, et ELi asutustes vajatakse sõltumatuid eksperte ning et tuleb pöörata suuremat tähelepanu huvikonfliktide kõrvaldamisele asutuste teaduslikes töörühmades;
39. rõhutab, et asutused peavad otsuseid tegema parimate kättesaadavate andmete põhjal; tuletab meelde, et teaduslik täpsus tagatakse vastastikuse hindamise, läbipaistvuse ja tulemuste korratavuse abil;
40. rõhutab, et poliitika kujundamisel usaldusväärsete ja sõltumatute teaduslike nõuannete saamiseks on oluline kindlustada piisavad vahendid sisemise ekspertnõustamise arendamiseks ELi spetsialiseeritud asutustes, kaasa arvatud avaldamiskõlblike teadusuuringute ja katsetuste korraldamine, suurendades sel viisil huvi avaliku teenistuse vastu õigusloomenõustaja rollis, mis ei katkestaks teadlaste akadeemilist karjääri;
41. rõhutab, et kõik andmed, mida asutused teaduslike järelduste tegemiseks kasutavad, tuleb masinloetavas formaadis avalikult kättesaadavaks teha, et võimaldada nende teaduslikku kontrollimist ja pidevat edasiarendamist; toonitab, et tuleb tagada isiklik puutumatus, kuid ärisaladuse klauslid ja vastavad õigussätted ei või andmete avaldamist takistada; kutsub komisjoni üles andmete avaldamise nõude täitmist hoolikalt jälgima;
42. palub ELi institutsioonidel tagada, et asutustel oleksid nende ülesannetele vastavad vahendid; tuletab meelde, et praegu ei saa paljud asutuste heaks töötavad eksperdid oma töö eest tasu, kuigi nende panus inimeste ja keskkonna tervishoidu on strateegiliselt tähtis;
43. rõhutab, et ELi asutuste teaduslike nõuanderühmade ja –komisjonide liikmeks pürgijate enesehindamisest ei piisa, et võimalikke huvikonflikte välistada; soovitab asutustel kehtestada ennetav kontrollisüsteem;

44. toonitab, et Euroopa Ravimiamet peaks tagama maksimaalselt läbipaistva juurdepääsu kliinilistele aruannetele, ning kiidab heaks ameti otsuse eelnevalt avaldada üksikute ravimite kohta tehtud otsuste aluseks olevate kliiniliste katsete aruanded;
45. nõuab tungivalt, et ELi asutused püüaksid ka edaspidi kohaldada rangeid kriteeriume ja menetlusi, et tagada oma teaduslike töörühmade sõltumatus majandus- ja muudest sektoritest, keda nende arutelud puudutavad, ning arutatavatest teemadest huvitatud isikute poliitilisest mõjust, et huvikonflikte õigesti vältida, pannes eriti rõhku kutsutud spetsialisti staatuse kasutamisele, mis võimaldab kasutada reguleeritavate majandusharudega seotud eksperte, andmata neile õigust õigusaktide kavandamisel osaleda või teaduslike arvamuste asjus otsuseid teha;

Euroopa Parlament

46. kiidab oma uuringuteenistust kvaliteetse töö eest; rõhutab, et sellele teenistusele tuleb eraldada rohkem vahendeid ning üldsuse huvides kindlamalt tagada selle halduslik sõltumatus;
47. kavatseb kaaluda avatud ja otsingut võimaldava andmebaasi loomist EP liikmete huvide deklaratsioonide kohta, et võimaldada suuremat läbipaistvust ja kodanikuühiskonna kontrolli;
48. palub ELi asutustel võtta meetmeid, et kehtestada ELi kõrgematele ametnikele ja EP liikmetele minimaalne ooteaeg või tugevdada ooteaja tava, enne kui endised ametnikud või valitud esindajad võivad asuda lobitööle, mis võib tekitada huvikonflikte või mida võidakse pidada huvikonflikte tekitavaks, vältides seega nn pöördukse efekti; nõuab, et avaldataks endiste kõrgemate ELi ametnike ja EP liikmete nimed, kes on pärast institutsioonidest lahkumist asunud lobitööle.

**NÕUANDVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	1.12.2015						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">68</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	68	-:	0	0:	0
+:	68						
-:	0						
0:	0						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	<p>Marco Affronte, Pilar Ayuso, Zoltán Balczó, Catherine Bearder, Ivo Belet, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Mireille D'Ornano, Miriam Dalli, Jørn Dohrmann, Ian Duncan, Stefan Eck, Bas Eickhout, Eleonora Evi, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Jytte Guteland, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Benedek Jávor, Karin Kadenbach, Giovanni La Via, Peter Liese, Norbert Lins, Susanne Melior, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Piernicola Pedicini, Pavel Poc, Frédérique Ries, Michèle Rivasi, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Renate Sommer, Tibor Szanyi, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Nils Torvalds, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	<p>Guillaume Balas, Renata Briano, Nicola Caputo, Mark Demesmaeker, Christofer Fjellner, Luke Ming Flanagan, Krzysztof Hetman, Merja Kyllönen, Gesine Meissner, József Nagy, James Nicholson, Alojz Peterle, Bart Staes, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (kodukorra art 200 lg 2)	<p>Marie-Christine Boutonnet, Anja Hazekamp, Jiří Maštálka</p>						

5.2.2016

ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS

põhiseaduskomisjonile

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta
(2015/2041(INI))

Arvamuse koostaja: Pavel Svoboda

ETTEPANEKUD

Õiguskomisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et ELi institutsioonide legitiimsuse, vastutuse ja tõhususe ning ELi kodanike usalduse suurendamine on äärmiselt olulised, ja usub, et ELi hea halduse eeskirjad ning kiirete, selgete ja nähtavate vastuste andmine kodanike muredele on selle eesmärgi saavutamisel keskse tähtsusega;
2. rõhutab, et kuigi õigus heale haldusele, mis annab igapäevasele õiguse sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul, on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 41, mis hõlmab ühtlasi igapäevase õiguse olla ära kuulatud enne, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, õigust tutvuda andmetega, võttes samal ajal arvesse konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve, asutuste kohustust põhjendada oma otsuseid, raskendab ühtsete ja terviklike kodifitseeritud halduseeskirjade puudumine kodanike arusaamist oma ELi õigusega tagatud haldusõigustest, mis takistab nendele õigustele hõlpsat juurdepääsu ja nende täielikku kasutamist; usub, et läbipaistvus on vältimatult vajalik selleks, et parandada kodanike arusaamist ELi otsustusprotsessist ja suurendada usaldust ELi institutsioonide vastu;
3. on seisukohal, et Euroopa haldusmenetlusõigus, mida kohaldataks ELi institutsioonidele, organitele ja asutustele nende suhetes üldsusega, aitaks saavutada kõrgemat läbipaistvuse ja vastutuse taset, suurendada kodanike usaldust nende õigusi arvestava, avatud, tõhusa ja sõltumatu ELi halduskorralduse vastu ning parandada nende menetlusõigusi ELi institutsioonide ees;
4. tuletab sellega seoses meelde, et 15. jaanuaril 2013. aastal suure häälteenamusega vastu võetud Euroopa Parlamendi resolutsioonis nõudis parlament Euroopa

haldusmenetlusõigust käsitleva ELi määruse vastuvõtmist; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole selleks mingeid meetmeid võtnud; kutsub komisjoni veel kord üles esitama ettepaneku selgete ja siduvate ELi halduskorraldust käsitlevate eeskirjade kohta vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 298, milles nõutakse avatud, tõhusat ja sõltumatut halduskorraldust, ning vastavalt ELi õiguse üldpõhimõtetele ja Euroopa Liidu Kohtu praktikale; tuletab meelde, et ELi lepingu artikli 10 lõike 3 ja artikli 11 lõike 2 ning ELi toimimise lepingu artikli 15 kohaselt on läbipaistvus Euroopa Liidu demokraatia alus;

5. on seisukohal, et Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid võtma rohkem kohustusi seoses läbipaistvusega, eriti kolmepoolsetel läbirääkimistel ja lepitusmenetluses; tuletab meelde, et on vaja suurendada seadusloomealaste läbirääkimiste läbipaistvust ja rõhutab, et pärast kolmepoolsete läbirääkimiste lõppemist on oluline teha avalikuks nende käik ja otsustada anda Euroopa Parlamendi läbirääkimisrühmale volitused täiskogul, et parandada tavaliselt kolmepoolsetel läbirääkimisel saavutatud esimese lugemise kokkulepete läbipaistvust;
6. on seisukohal, et ennetav läbipaistvuskultuur, mis edendab õigusriigi põhimõtteid, eeldab selgeid ja tõhusaid mehhanisme huvide konfliktide ennetamiseks ja lahendamiseks ELi institutsioonides ja nõuandvates organites; peab sellega seoses kahetsusväärseks Euroopa Ülemkogu ühise käitumisjuhendi puudumist, mistõttu on raskem hinnata, kas usaldusväärsus on tagatud ja potentsiaalset sobimatut käitumist eest karistatakse, ning palub Euroopa Ülemkogul kehtestada terviklikud usaldusväärset käsitlevad eeskirjad oma eesistujale ja tema kantseleile; nõuab, et nõukogu vaataks läbi dokumentidega tutvumise poliitika ja viiks selle vastavusse põhiõiguste harta asjakohaste sätetega;
7. tuletab meelde, et oluline on dokumentidele juurdepääs, ja kutsub seepärast põhjalikult reformima määrust (EÜ) nr 1049/2001 ning peab kahetsusväärseks selle läbivaatamise seiskumist nõukogus; võtab teadmiseks Euroopa Kohtu praktika, eeskätt kohtuasjad C-39/05 P ja C-52/05 P, mille puhul tegi kohus vahet seadusandliku menetluse ja haldusmenetluse dokumentide vahel, kui arutas seadusandliku menetlusega seotud dokumentide üldsusele kättesaadavaks tegemise tingimusi; tuletab meelde, et dokumentidele juurdepääsu andmisel tuleb järgida andmekaitse norme;
8. rõhutab, et töö ELi institutsioonide tegevuse läbipaistvuse suurendamisel peab hõlmama ka Euroopa Parlamendi käitumisjuhendi läbivaatamist; on seisukohal, et igal juhul tuleb läbivaatamise käigus keelata kõrvaltegevused, mis kujutavad endast selgelt Euroopa Parlamendi liikmete huvide konflikti; märgib ühtlasi, et huvide konflikti ärahoidmiseks tuleb kindlasti keelata Euroopa Parlamendi liikmete töötajatele huvirühmade esindajate poolt tasu maksmine;
9. peab kahetsusväärseks Euroopa Liidu Nõukogu riiklike esindajate ja eesistuja usaldusväärset ja/või majanduslike huvide kontrolli puudumist ning nõuab tungivalt, et nõukogu kehtestaks konkreetse eetikakoodeksi, sealhulgas sanktsioonid, milles käsitletakse riiklikele esindajatele omaseid ohte;
10. palub ühtlasi nõukogul võtta vastu terviklikud käitumisjuhendid, mis hõlmaksid huvide konflikte ja tõhusaid vahendeid sobimatut käitumist ennetamiseks ja selle eest karistamiseks, ELi kahe nõuandva organi, Regioonide Komitee ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liikmete ja personali jaoks;
11. kutsub kõiki ELi asutusi võtma vastu juhatuse liikmete ja direktorite, teaduskomiteede

ekspertide ja apellatsiooninõukogude liikmete huvide konfliktide ennetamise ja lahendamise sidusa poliitika suunised ning heaks kiitma ja rakendama selge huvide konflikte käsitleva poliitika kooskõlas ELi detsentraliseeritud ameteid käsitleva ühise lähenemisviisi järeelmeetmete tegevuskavaga;

12. teeb ettepaneku, et Euroopa Parlamendi õiguskomisjon ei vaataks volinikukandidaatide majanduslike huvide deklaratsioon läbi mitte ainult formaalselt, vaid ka sisuliselt, et hoida ära võimalikud huvide konfliktid; peab tervitatavaks, et Euroopa ombudsman kutsus komisjoni tõhustama huvide konflikti ärahoidmiseks nn pöördukse efekti juhtumite läbivaatamise protsessi; nõuab eelkõige personalieeskirjade artikli 16 täielikku rakendamist; tuleb meelde, et oma 8. septembri 2015. aasta resolutsioonis¹ volinikukandidaatide kuulamise menetluste ja tavade kohta ning 2014. aasta kuulamistest tehtud järelduste kohta oli Euroopa Parlament seisukohal, et „huvide konflikti puudumist käsitlev õiguskomisjoni kinnitus, mis põhineb majanduslike huvide deklaratsioonide sisulisel analüüsil, on oluline eeltingimus kuulamise korraldamiseks vastutavas komisjonis“ (punkt 4). Seepärast peaks õiguskomisjon esitama „eelseisvate kuude jooksul soovitusel või algatusraporti kujul suunised, et hõlbustada volinike huvide deklaratsioonidega seotud menetluste reformimist“ (punkt 13);
13. on veendunud, et suhetes huvirühmade esindajatega on oluline seada sisse kohustuslik läbipaistvusregister, milles osalevad komisjon, nõukogu ja Euroopa Parlament ning mille eesmärk on saavutada seadusloome minimaalne läbipaistvus;
14. on seisukohal, et rikkumistest teatajate tõhus kaitse aitaks suurendada nii üldsuse huvi ELi institutsioonide vastu kui ka nende demokraatlikku vastutust; kutsub komisjoni töötama välja rikkumistest teatajate jaoks õigusraamistiku, et nende isik jääks salastatuks ja nad oleksid igasuguste vastumeemete eest kaitstud; tuleb meelde, et Euroopa Parlament palus komisjonil uurida võimalust kehtestada rikkumistest teatajate Euroopa kaitseprogramm ja peab tervitatavaks Euroopa ombudsmani uurimist, et selgitada välja, kas ELi institutsioonid täidavad oma kohustust kehtestada rikkumisest teatamise sise-eeskirjad; tõdeb, et ombudsman leidis, et enamik ELi institutsioone ei ole veel nõuetekohaselt rakendanud rikkumisest teatajate kaitse eeskirju, nagu oli nõutud pärast 2014. aasta personalieeskirjade reformi; palub kõikidel ELi institutsioonidel, kes ei ole seda veel teinud, võtta viivitamata vastu rikkumisest teatamise sise-eeskirjad ja kujundada ühine arusaam oma kohustustest.

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0287.

**NÕUANDVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	28.1.2016
Lõpphääletuse tulemus	+: 22 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Therese Comodini Cachia, Mady Delvaux, Laura Ferrara, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Dietmar Köster, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Jiří Maštálka, Emil Radev, Julia Reda, Evelyn Regner, Pavel Svoboda, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Sergio Gaetano Cofferati, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Evelyne Gebhardt, Jytte Guteland, Heidi Hautala, Constance Le Grip, Angelika Niebler, Virginie Rozière

18.2.2016

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

põhiseaduskomisjonile

ELi institutsioonide läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse kohta
(2015/2041(INI))

Arvamuse koostaja: Sylvie Guillaume

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on teatanud kavatsusest esitada 2016. aastal institutsioonidevahelise kokkuleppe eelnõu, millega vaadatakse läbi huvigruppide esindajate läbipaistvusregister; nõuab, et enne ettepaneku tegemist peetavates konsultatsioonides võetaks tasakaalustatult arvesse esitatud eri seisukohti; on seisukohal, et tuleb suurendada läbipaistvuse taset ja luua selleks kohustuslik ELi register;
2. nõuab seadusandliku jalajälje kasutamist ELis tehtava lobitöö kohta vabatahtlikkuse alusel; juhib sellega seoses tähelepanu võimalusele lisada komisjoni ettepanekutele ja Euroopa Parlamendi raportitele lisad, milles on selgelt nimetatud, millised lobistid ergutab Euroopa Parlamendi liikmeid ja nõukogu esindajaid avaldama vabatahtlikult teavet oma kohtumiste kohta sidusrühmadega, nagu juba teeb komisjon;
3. palub, et need Euroopa Liidu institutsioonid, sealhulgas Euroopa Parlament, kes on käitumisjuhendi kehtestanud, tõhustaksid selle järelevalve- ja rakendamismeetmeid, nt majanduslike huvide deklaratsioonidega seotud kontrolle; märgib, et järelevalve- ja karistusorganid peavad olema poliitiliselt sõltumatud;
4. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle avaldada iga kahe aasta järel aruanne korruptsiooniga seotud hetkeolukorra kohta ELis; kutsub komisjoni üles esitama viivitamata oma esimese korruptsioonivastase võitluse aruande addendumi, milles kirjeldatakse üksikasjalikult olukorda ELi institutsioonides sellest vaatepunktist;
5. tagamaks, et institutsioonid järgivad Euroopa Nõukogu korruptsioonivastaseid standardeid, palub komisjonil jätkata arutelusid ELi liitumise üle riikide korruptsioonivastane ühendusega (GRECO), eesmärgiga kehtestada liitumise esialgne

ajakava;

6. peab kahetsusväärseks, et on tehtud vähe edusamme kaitse pakkumisel rikkumisest teatajatele ja ajakirjanikele, kes võivad täita olulist rolli korrupsioonivastases võitluses; väljendab kahetsust ka asjaolu üle, et komisjon ei ole reageerinud Euroopa Parlamendi palvele korraldada uurimine seoses rikkumisest teatajate kõikehõlmava Euroopa kaitseprogrammiga; palub, et komisjon esitaks sellel teemal 2016. aasta lõpuks teatise, lähtudes olukorrast riikide tasandil seoses eeskirjadega rikkumisest teatajate kohta, ning kaaluks võimalust koostada rikkumisest teatajaid käsitlevad miinimumeeskirjad;
7. peab samuti kahetsusväärseks, et ei ole suudetud kaotada laimamisvastaste seaduste kuritarvitamist ajakirjanike ja teiste korrupsiooni uurivate isikute hirmutamiseks; nõuab eelkõige, et komisjon algataks arutelu õigusaktide üle, millega toetatakse laimu eest määratud kriminaalkaristuste tühistamist liikmesriikides;
8. on seisukohal, et tuleb viivitamata luua sõltumatu ja tugev Euroopa Prokuratuur, kellel on selgelt määratletud pädevus- ja vastutusvaldkonnad ning kes võitleks liidu finantshuve kahjustavate pettustega seotud kuritegude vastu ja uuriks Euroopa Liidu finantshuve kahjustavaid õigusrikkumisi, esitaks nende toimepanijatele süüdistusi ja võtaks nad vastutusele; leiab, et mis tahes nõrgem lahendus oleks liidu eelarvele kahjulik; ergutab nõukogu andma uut hoogu läbirääkimistele finantshuvide kaitse direktiivi üle, et tugevdada kehtivat õigusraamistikku ning suurendada ELi finantshuvide tõhusat kaitset;
9. mõistab hukka asjaolu, et nõukogu seiskas üldsuse juurdepääsu dokumentidele käsitleva määruse (EÜ) nr 1049/2001 läbivaatamise; nõuab tungivalt, et nõukogu võtaks konstruktiivse seisukoha ja arvestaks Euroopa Parlamendi 15. detsembril 2011 vastu võetud esimese lugemise seisukohta ning Lissaboni lepingu nõudeid; märgib, et rakendatud on vaid väheseid parlamendi soovitusi läbipaistvuse ja dokumentidele juurdepääsu kohta; tuletab meelde, et läbipaistvus suurendab üldsuse usaldust ELi institutsioonide vastu, andes kodanikele võimaluse saada teavet liidu otsustusprotsessi kohta; on arvamusel, et kodanikke tuleb teavitada objektiivselt ja õigeaegselt; kinnitab seepärast, et ELi halduse- ja õigusloomeprotsessi läbipaistvus on ELi õigusaktide ja poliitika legitiimsuse jaoks hädavajalik; rõhutab, et läbipaistvus on parema reguleerimise nurgakivi;
10. kordab oma soovitusi, et iga ELi institutsioon või asutus määraks oma olemasolevas juhtimisstruktuuris ametisse läbipaistvuse ametniku, kes vastutab nõuete järgimise eest;
11. tuletab meelde, et on vaja parandada seadusandlike läbirääkimiste, sealhulgas kolmepoolsete läbirääkimiste läbipaistvust; märgib seepärast, et tuleb suurendada läbipaistvust, andes pädevas parlamendikomisjonis aru kolmepoolsete läbirääkimiste hetkeseisust; juhib eelkõige tähelepanu sellele, et Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 73 lõike 4 kohaselt annab läbirääkimisrühm pärast iga kolmepoolset kohtumist selle kohta aru vastutava komisjoni järgmisel koosolekul ning teeb viimase kolmepoolse kohtumise tulemusi kajastavad dokumendid parlamendikomisjonile kättesaadavaks; nõuab seepärast, et nii suuline aruanne kui ka dokumendid sisaldaksid põhjalikku teavet kolmepoolsete kohtumiste hetkeseisust; nõuab ka kolmepoolsete kohtumiste toimumiskuupäevade ja osalejate nimede avalikustamist;
12. rõhutab, et kolmepoolsetel läbirääkimistel lõpliku kokkuleppe saavutamise ning pädevas

komisjonis toimuva kinnitava hääletuse vahele peab jääma piisav aeg, et pädevate parlamendikomisjonide liikmed saaksid enne lõplikku hääletust komisjonis dokumenti lugeda ning seda fraktsioonis arutada;

13. nõuab suuremat läbipaistvust ELi ametites ning nende ametite ja muude ELi organite vahelistes suhetes; rõhutab ametite esindajate kandidaatide esitamise, valimise ja nimetamise menetluste läbipaistvuse tähtsust, eriti juhtudel, kui on kaasatud parlament;
14. on seisukohal, et komisjoni esimene iga kahe aasta tagant esitatav korrupsioonivastase võitluse aruanne oli paljulubav katse korrupsiooni kontrollimiseks liikmesriikides; kutsub komisjoni üles lisama järgmisesse 2016. aasta aruandesse analüüsi ELi institutsioonide korrupsiooniriskide kohta, lisades ülevaate liikmesriikide suurimatest korrupsiooniprobleemidest, poliitilised soovitused nende lahendamiseks ning komisjoni võetavad järelmeetmed, võttes konkreetselt arvesse korruptiivse tegevuse kahjulikku mõju siseturu toimimisele.

**NÕUANDVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	16.2.2016
Lõpphääletuse tulemus	+: 49 -: 1 0: 6
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Philipp Albrecht, Michał Boni, Caterina Chinnici, Ignazio Corrao, Rachida Dati, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, Laura Ferrara, Monika Flašíková Beňová, Lorenzo Fontana, Kinga Gál, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Jussi Halla-aho, Monika Hohlmeier, Brice Hortefeux, Sophia in 't Veld, Eva Joly, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Timothy Kirkhope, Barbara Kudrycka, Kshetu Kyenge, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Roberta Metsola, Claude Moraes, József Nagy, Péter Niedermüller, Soraya Post, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Udo Voigt, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marina Albiol Guzmán, Carlos Coelho, Anna Maria Corazza Bildt, Pál Csáky, Daniel Dalton, Dennis de Jong, Gérard Deprez, Anna Hedh, Petr Ježek, Emil Radev, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Barbara Spinelli, Elissavet Vozemberg-Vrionidi

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	21.3.2017
Lõpphääletuse tulemus	+: 20 -: 2 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Michał Boni, Elmar Brok, Richard Corbett, Pascal Durand, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Diane James, Ramón Jáuregui Atondo, Jo Leinen, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Markus Pieper, Paulo Rangel, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Barbara Spinelli, Claudia Ţapardel, Kazimierz Michał Ujazdowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Gerolf Annemans, Ashley Fox, Sven Giegold, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jérôme Lavrilleux, Rainer Wieland
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Laura Agea

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

20	+
ALDE	Maite Pagazaurtundúa Ruiz
ECR	Ashley Fox, Kazimierz Michał Ujazdowski
EFDD	Laura Agea
GUE/NGL	Helmut Scholz, Barbara Spinelli
NI	Diane James
PPE	Michał Boni, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Jérôme Lavrilleux, Paulo Rangel
S&D	Richard Corbett, Ramón Jáuregui Atondo, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jo Leinen, Pedro Silva Pereira, Claudia Tapardel
Verts/ALE	Pascal Durand, Sven Giegold

2	-
PPE	Elmar Brok, Rainer Wieland

2	0
ENF	Gerolf Annemans
PPE	Markus Pieper

	Lõpphääletuse ja hääletamiskavatsuste parandused
+	Gerolf Annemans
-	
0	

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu